

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

**Zhodnocení specifík zdanění fyzických osob v ČR a
ostatních státech Visegrádské čtyřky**

Vanová Hai Hoa

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hai Hoa Vanová

Podnikání a administrativa

Název práce

Zhodnocení specifík zdanění fyzických osob v ČR a ostatních státech Visegrádské skupiny

Název anglicky

Specifics' Evaluation of Personal Income Tax in the Czech Republic and in Other Visegrad Group Countries

---

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy vyhodnotit specifika daně z příjmů fyzických osob v České republice a ostatních států Visegrádské čtyřky.

Metodika

Teoretická východiska bakalářské práce budou vytvořena na základě kompilace poznatků získaných z platných právních předpisů, odborné literatury a dalších relevantních zdrojů se zaměřením na zdanění příjmů fyzických osob a OSVČ ve srovnávaných zemích.

Na základě provedené analýzy a konkrétních modelových výpočtů budou vyhodnocena specifika zdanění u vybraných skupin fyzických osob ve státech V4. Následně budou navržena možná opatření související s touto problematikou.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

daň, příjem, sazba daně, základ daně, fyzická osoba, Česká republika

---

Doporučené zdroje informací

Dušek, J., Sedláček, J. Daňová evidence podnikatelů 2021. Praha : Grada Publishing, a. s., 2021. ISBN 8027131065, 9788027131068.

Hájek, J., Olexová, C. Comparing Personal Income Tax Gap in the Czech Republic and Slovakia. Politická ekonomie. 2022.

Kukalová, G., Moravec, L., Šulcová-Seidlová, M. Systém a správa daní v ČR. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2021. ISBN 978-80-213-3133-4.

Marková, H. Daňové zákony 2021, úplná znění platná k 1. 1. 2021. Praha : Grada Publishing, a. s., 2021. ISBN 8027141214, 9788027141210.

Stephenson, A. V. The Impact of Personal Income Tax Structure on Income Inequality for Belgium, Bulgaria, Germany, Lithuania, and Poland: A Comparison of Flat and Graduated Income Tax Structures. Atlantic Economic Journal. 2018, 46.

Vybíhal, V. a kol. Mzdové účetnictví 2021: praktický průvodce. Praha : Grada Publishing, a. s., 2021. ISBN 8027142156, 9788027142156.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Jan Rohan, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 13. 7. 2022

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 08. 01. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Zhodnocení specifik zdanění fyzických osob v ČR a ostatních státech Visegrádské čtyřky" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15. 3. 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala panu Ing. Janu Rohanovi, Ph. D. za pomoc, množství cenných rad, věcných připomínek, doporučení, čas a zároveň za trpělivost a pozitivní přístup při zpracování této práce.

Zhodnocení specifík zdanění fyzických osob v ČR a ostatních státech Visegrádské čtyřky

Abstrakt

Tématem bakalářské práce je porovnání daní z příjmů fyzických osob mezi zeměmi Visegrádské čtyřky, tedy České republiky, Slovenské republiky, Polska a Maďarska. Práce popisuje v teoretické části daňové soustavy zmíněných zemí a upozorňuje na vzájemné rozdíly. V praktické části práce jsou formou modelových příkladů vyhodnoceny míry zdanění fyzických osob v jednotlivých zemích.

Výstupem práce je porovnání míry zdanění v rámci provedených výpočtů s upozorněním, že změna parametrů v příkladech se může i významně projevit ve výsledku. Výstupy práce je tedy potřeba chápat jako indikativní, tedy takové, které neukazují všechny možné (existující) varianty zdanění fyzických osob ve všech úrovních jejich příjmů a při jakýchkoliv rodinných parametrech (počty dětí, slevy na partnery apod.). U porovnávaných zemí vyšlo nejvyšší daňové zatížení v Polsku při použití rovné dani a to 26,38 %, nejnižší v České republice ve výši 7,10 %.

Klíčová slova: daň, příjem, sazba daně, základ daně, daňové zvýhodnění, fyzická osoba, Česká republika, Slovenská republika, Polsko, Maďarsko

Specifics' Evaluation of Personal Income Tax in the Czech Republic and in Other Visegrad Group Countries

Abstract

The topic of the bachelor thesis is a comparison of personal income taxes between the countries of the Visegrad Four, i. e. the Czech Republic, the Slovak Republic, Poland and Hungary. The thesis describes in the theoretical part the tax systems of the mentioned countries and highlights the differences between them. In the practical part of the thesis, the taxation rates of individuals in the individual countries are evaluated in the form of model examples.

The output of the thesis is a comparison of the taxation rates within the framework of the calculations performed, with a warning that a change in the parameters in the examples may also significantly affect the result. The outputs of the thesis should be understood as indicative, i. e. they do not show all possible (existing) variations of taxation of individuals at all level of their income and for any family parameters (number of children, partner allowances, etc.). For the countries compared, the highest tax burden was found in Poland using a flat tax of 26.38% and the lowest in the Czech Republic at 7.10%.

Keywords: tax, income, tax rate, tax base, tax benefit, individual, Czech Republic, Slovak Republic, Poland, Hungary

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	18
3.1 Visegrádská čtyřka	18
3.2 Daňová teorie	18
3.2.1 Daň.....	19
3.2.2 Funkce daní	20
3.2.3 Plátce daně a daňový poplatník	22
3.3 Daňový systém v České republice	22
3.3.1 Přímé daně	25
3.3.2 Nepřímé daně.....	26
3.4 Daň z příjmů fyzických osob v ČR.....	26
3.4.1 Předmět a základ daně fyzických osob	26
3.4.2 Základ a sazba daně z příjmů fyzických osob	31
3.4.3 Slevy na dani.....	32
3.4.4 Daňové zvýhodnění	33
3.5 Daňový systém na Slovensku.....	33
3.6 Daň z příjmu FO na Slovensku	34
3.6.1 Sazby daně z příjmu FO.....	36
3.7 Daňový systém Polska	37
3.7.1 Přímé daně	39
3.7.2 Nepřímé daně.....	40
3.8 Daň z příjmu FO v Polsku.....	41
3.8.1 Výpočet a sazby daně	42
3.9 Daňový systém v Maďarsku	43
3.10 Daň z příjmu FO v Maďarsku	44
3.10.1 Odpočty daně z příjmů.....	45
4 Vlastní práce.....	47
4.1 Srovnání mezi ČR a SR.....	47
4.2 Srovnání mezi ČR a Polskem.....	47
4.3 Srovnání mezi ČR a Maďarskem	48
4.4 Modelové příklady	49
4.4.1 Zdanění příjmů ze závislé činnosti	49
4.4.2 Zdanění příjmů ze samostatně výdělečné činnosti	52

5	Výsledky a diskuse	54
6	Závěr.....	56
	Seznam zdrojů.....	58
	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratek.....	61
6.1	Seznam obrázků	61
6.2	Seznam tabulek.....	61
6.3	Seznam grafů.....	61

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ZDP	Zákon o dani z příjmu
ZDP_SR	Zákon o dani z příjmu na Slovensku
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
Kč	Koruny české
OSVČ	Osoby samostatně výdělečně činné
PO	Právnícká osoba
V4	Visegrádská čtyřka
SR	Slovenská republika
PLN	Polský zlotý
HUF	Maďarský forint
VAT	Daň z přidané hodnoty (Value Added Tax)
PIT	Daň z příjmů fyzických osob (Personal Income Tax)
CIT	Daň z příjmů právnických osob (Corporate Income Tax)
SZJA	Daň z příjmů fyzických osob v Maďarsku (Személyi Jövedelemadó)
KATA	Položková daň pro malé podniky
EVA	Zjednodušená podnikatelská daň
ČR	Česká republika
ZDP	Zákon o dani z příjmu
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
Kč	Koruny české
OSVČ	Osoby samostatně výdělečně činné
PO	Právnícká osoba
V4	Visegrádská čtyřka
SR	Slovenská republika
PLN	Polský zlotý
HUF	Maďarský forint
VAT	Daň z přidané hodnoty (Value Added Tax)
PIT	Daň z příjmů fyzických osob (Personal Income Tax)
CIT	Daň z příjmů právnických osob (Corporate Income Tax)
SZJA	Daň z příjmů fyzických osob v Maďarsku (Személyi Jövedelemadó)
KATA	Položková daň pro malé podniky
EVA	Zjednodušená podnikatelská daň

1 Úvod

Evropská unie (dále jen „EU“) se dlouhodobě snaží harmonizovat daňovou problematiku členských zemí unie jako jeden z úkolů fiskální politiky. Zmíněná snaha nespočívá v kopírování všech pravidel, předpisů a daňových sazeb mezi jednotlivými zeměmi, protože jednotlivým zemím zůstala kompetence upravovat si důchodové daně podle svých lokálních potřeb. Výsledkem harmonizačních a synchronizačních snah je to, že daňová problematika je v jednotlivých zemích více či méně podobná.

Problematikou veřejných rozpočtů se v jednotlivých zemích zabývá rozpočtová politika.

Hlavním příjmem státního rozpočtu každého státu jsou daně. Stát je získává od poplatníků podle příslušné právní úpravy, které v daném státě platí. Pravidla pro výpočet daní nastavuje stát a dá se říci, že částečně ovlivňují také to, kde budou poplatníci své aktivity realizovat, na jakém území a v jakém rozsahu.

Daněmi jsou výrazně ovlivňovány životy všech lidí, i když si to zcela nemusíme uvědomovat. Příjem člověka, bez ohledu na to, zda pracuje v závislém pracovním poměru jako zaměstnanec nebo podniká jako osoba samostatně výdělečné činnosti (dále jen „OSVČ“), se odvíjí od toho, kolik z nich odevzdá státu v rámci daňových povinností, které má. Daně platí lidé také za výrobky a služby, které vyrábíme či prodáváme, za nemovitosti, které vlastníme a užíváme a za další činnosti, které lokální daňová legislativa zahrnuje do oblasti daňové problematiky.

Daně jsou tedy součástí každodenního života a jejich základní znalost je pro všechny více než vhodná. Problematika daně z příjmů fyzických osob (dále jen „FO“) je poměrně složitá a příslušný zákon, který ji popisuje a pravidla nastavuje, bývá často novelizován.

Vybrané daně jsou podstatnou částí příjmů státního rozpočtu. Veřejná správa přerozděluje vybrané prostředky a investuje je do důležitých a potřebných oblastí, jako jsou sociální výdaje, mzdy, zdravotnictví, školství apod. Pokud by stát neměl tyto příjmy, neměl by jak fungovat a neměl by z čeho hradit služby a statky, které občanům země poskytuje. Přesto velká část společnosti má k daním postoj velmi negativní a snaží se svůj daňový odvod v rámci možností povolených zákonem minimalizovat, což znamená, že preferuje svůj prospěch před prospěchem celé společnosti.

Jak je složitý život a ekonomika, jak se mění vnitřní vztahy podmínky, situace a okolnosti uvnitř státu i vnější podmínky mimo něj, mění se i legislativa v oblasti daní, která se snaží reaktivně reagovat na změny. Stát proto čas od času provádí reformu daňové politiky,

většinou v návaznosti na makroekonomické změny, ale i v návaznosti na vnitropolitické změny, například po volbách a po změně zákonodárných politických sil. Změna nálad, postojů a názorů ve sněmovně může znamenat (a také se to stává) změnu politické vůle prosadit některé opatření, některou změnu, způsob výpočtu, novou daňovou sazbu apod. Z důvodu relativně častých změn se pro některé poplatníky, kteří tuto problematiku moc často nesledují, stávají daňová pravidla nepřehledná. Pokud nejsou změny (obvykle médií) dostatečně propagovány, poplatníci se nemusí dozvědět, že se pravidla změnila a nevědomky je poté mohou porušit.

Daňovými poplatníky jsou v České republice (dále jen „ČR“) fyzické osoby a právnické osoby (dále jen „PO“). FO jsou zaměstnanci, kteří mají příjmy ze závislé činnosti, a podnikatelé/živnostníci. Pro obě skupiny platí v ČR jiná daňová pravidla, což čas od času vyvolává diskuse, zda je tento systém nastaven správně.

Zúženou součástí EU je skupina 4 zemí (ČR, Slovenské republiky, Polska a Maďarska) označována jako Visegrádská čtyřka (dále jen „V4“). Skupina vznikla v roce 1991 ještě před jejich přijetím do EU původně jako uskupení spolupracujících zemí s cílem integrace do EU. Spolupráce zmíněných zemí pokračuje i po jejich přijetí do EU a tyto země se snaží spolupracovat například v oblastech modernizace státní správy, budování informačních systémů státní správy a tvorbě vzdělávacích systémů státní správy.

2 Cíl práce a metodika

V následující kapitole je popsán cíl bakalářské práce spolu s metodikou, podle které jsou získána potřebná data a jejich zpracováním je dosaženo potřebných výsledků.

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je na základě analýzy vyhodnotit specifika daně z příjmů fyzických osob v České republice a ostatních států Visegrádské čtyřky.

2.2 Metodika

V podkapitolách teoretické části bakalářské práce je popsána problematika daní z příjmů FO v ČR a daňová pravidla u ostatních zemí skupiny V4. Zdrojem informací jsou poznatky získané studiem odborné literatury, platných právních předpisů a dalších odborných zdrojů.

V praktické části práce jsou (prostřednictvím konkrétních modelových výpočtů) vyhodnocena specifika zdanění FO v zemích V4. Metodami použitými v práci jsou analýza, komparace, studium odborné literatury a rešerše.

Příklady modelových výpočtů a jejich parametry byl stanoveny náhodně s tím, že reprezentují běžné situace FO, které se mezi státy neliší. První kategorie modelových příkladů je zaměřena na výpočet daně pro FO s příjmem ze závislé činnosti. Následně je obdobným způsobem vypočítána daň pro OSVČ v rámci jednotlivých států. V4 má také v tomto srovnání důležitou roli z toho důvodu, že všechny 4 státy prošly koncem 80. let podobnou politicko-ekonomickou proměnou v podobě vzniku trhu a soukromého podnikání a současně platby FO v těchto státech jsou svou úrovní poměrně podobné (příklady jsou proto realistické). Jinými slovy, pracovníci v podobných pozicích mají podobné příjmy a není dost dobře možné je srovnávat s platy FO v západních zemích Evropy (jako je například Německo, Francie, Švýcarsko, Švédsko apod.).

Porovnání modelových situací zahrnuje jen odvody daní, ale také odvody na sociální a zdravotní pojištění, které také představují pro FO finanční zátěž. Výpočty provedené v práci byly provedeny v rámci zdaňovacího období za rok 2022.

Postup výpočtu – příjmy ze závislé činnosti

Jako první země je ČR. Její základ daně se spočítal jako rozdíl mezi ročním hrubým příjmem a odčitatelnými položky. V modelovém příkladě ale nejsou žádné odčitatelné položky, proto se základ daně rovná ročnímu hrubému příjmu, který se dále zaokrouhluje na 100 dolů. Následně jsou vypočítány sociální pojištění (6,5 %) a zdravotní pojištění (4,5 %), tedy celkově 11 % z ročního hrubého příjmu. Daň před uplatněním slev a daňových zvýhodnění se spočítá jako základ daně krát daňová sazba pro FO (15 %). Od ní následně lze odečíst určité slevy jako je třeba na poplatníka (30 840,- Kč) a daňové zvýhodnění na děti (v modelovém příkladě má poplatník 2 děti, takže si odečte 37 524,- Kč). Poté se od hrubé mzdy odečtou sociální a zdravotní pojištění, daň po slevě i daňovém zvýhodnění, a vznikne čistá mzda, ta se takhle počítá u každé země.

U SR je postup výpočtu podobný s rozdílem sazeb, nezdanitelné položky a výše daňového zvýhodnění. Sociální pojištění činí 9,4 % a zdravotní pojištění 4 %. Před tím, než se základ daně vynásobí daňovou sazbou (19 %), tak se od základu odečte nezdanitelná část. V modelovém příkladu se tato část vypočítá jako rozdíl mezi 9 638,25 a čtvrtinou ze základu daně. Je to proto, že základ daně je vyšší než 20 235,97 euro a po součinu upraveného základu daně s daňovou sazbou lze odečíst daňová zvýhodnění (100 euro na 1 dítě za měsíc – dítě je mladší než 15 let).

U Polska existují dvě možnosti výpočtu – rovná a progresivní daň. Základ daně se v obou případech počítá jako rozdíl mezi ročním příjmem a sociálním pojištěním. Co se týče sociálního pojištění, je 13,71 %. Zdravotní pojištění (9 %) se vypočítá od základu daně. U rovné daně je daňová sazba 19 % a nelze využít žádné slevy či zvýhodnění. U progresivní daně se rozlišují dvě sazby 12 % a 32 %. Z příkladu vychází základ daně vyšší než 120 000 PLN, proto se používá 32 % sazba. Daň se tedy u progresivní metody spočítá jako $10\,800 + 32\% \text{ z rozdílu základu daně a } 120\,000 \text{ PLN}$. U Maďarska se vypočítá základ daně jako rozdíl mezi ročním příjmem a odčitatelnými položky. Sociální pojištění, které zahrnuje i příspěvky na zdravotnictví, činí 18,5 %. Dále se vynásobí daňovou sazbou 15 %. Od vypočtené daně se odečtou odpočty – novomanžele (5 000 HUF za měsíc) a děti (40 000 za měsíc).

Postup výpočtu – příjmy ze samostatné činnosti

U výpočtu ČR se využívají paušální výdaje, konkrétně 60 %. Ty se vypočítají jako 60 % z příjmu z podnikání. Co se týče sociálního a zdravotního pojištění, jsou použity

minimální odvody (sociální pojištění 2 841,- Kč za měsíc, zdravotní pojištění 2 627,- Kč za měsíc). Základ daně se zjistí jako rozdíl mezi příjmy a výdaji. Poté se vynásobí daňovou sazbou 15 %, odečtou se slevy na poplatníka (30 840,- Kč) a daňové zvýhodnění (15 204,- Kč na jedno dítě) a vyjde daň po uplatnění slev a daňového zvýhodnění. Čistý příjem se získá jako příjmy mínus sociální a zdravotní pojištění mínus daň po slevě a zvýhodnění.

SK má podobný postup. Minimální hodnoty u sociálního pojištění činí 187,78 eur/měsíc a zdravotní pojištění 79,31 eur/měsíc. Základ daně se také vypočítá jako rozdíl příjmů a výdajů (paušální výdaje 60 %). Od základu daně se ale odečte nezdanitelná část, která je 4 579,26 eur (základ daně je nižší než 20 235,97). Poté se vynásobí daňovou sazbou 15 % a odečte se daňové zvýhodnění (100 eur/1 dítě/měsíc). V Polsku se využijí dvě varianty – rovná a progresivní daň. Minimální odvody u sociálního pojištění je 1 418,48 PLN (poplatník si dobrovolně platí navíc nemocenské). Zdravotní pojištění u rovné daně je součin sazby (4,9 %) a příjmem. U progresivní varianty se využije minimální odvod, což je 270,9 PLN/měsíc. Základ daně je u obou rozdíl mezi příjmy a skutečnými výdaji. Daňová sazba u rovné daně činí 19 % a po získání daně nelze odečíst žádné slevy či zvýhodnění. U možnosti progresivní výpočtu se použije 12 % sazba daně, neboť základ daně nepřesáhl 120 000 PLN. Od vypočtené daně se pak odečtou snižující část daně (3 600 PLN) a daňové zvýhodnění.

U Maďarska se základ daně také počítal jako rozdíl mezi příjmy a skutečnými výdaji. Sociální pojištění dosahuje 18,5 %, kde je zahrnutý i příspěvek na zdravotnictví. Poplatník zároveň musí odvádět daň z příspěvků na sociální pojištění (15,5 z 112,5 % minimální mzdy). Daň před slevou a zvýhodněním je 15 % ze základu daně. Následně se může snížit o slevy.

Zátěže byly kalkulovány jako:

- čistá daňová zátěž (kolik procent z příjmu zaplatí z příjmu FO na dani z příjmu),
- čistá celková zátěž (kolik procent příjmu zaplatí FO na dani z příjmu a odvodech na sociální a zdravotní pojištění).

Protože se v jednotlivých zemích neplatí stejnou měnou, byly všechny výpočty převedeny na české koruny podle ČNB ke dni zpracování dané kapitoly práce, tedy k 14. 12. 2022. Kurzy jsou znázorněny v následující tabulce 1.

Tabulka 1 Přepočítání cizích měn na Kč, 14.12.2022

Cizí měna	Přepočítání na Kč
1 € - Euro	24,275
1 zlotý – PLN	5,186
100 forintů – HUF	5,97

Zdroj: vlastní zpracování podle ČNB

3 Teoretická východiska

Obsahem teoretické části práce je popis daňové problematiky v ČR a ostatních zemích V4 se zaměřením na daň z příjmů FO. Přiblíží detailněji předmět a základ této daně a sazby daně z příjmu FO. V kapitole budou rovněž zmíněny slevy na dani, kterými si daňový poplatníci mohou legitimně snížit odváděnou daň a budou vysvětlena i daňová zvýhodnění. Zároveň bude zde popsán a vysvětlen termín „Visegrádská čtyřka“.

3.1 Visegrádská čtyřka

Visegrádská čtyřka nebo zkráceně V4 je neoficiálním označením čtyř zemí v e střední Evropě (ČR, Slovenska, Polska a Maďarska). Původně se skupina nazývala Visegrádská trojka, čtyřka je až důsledkem rozdělení Československé federativní republiky v roce 1993. Po přijetí zemí skupiny VE do Evropské unie v roce 2004 vzrostly zahraničně politické aktivity V4 a skupina se zaměřila na prosazování spolupráce a stability v širším regionu střední Evropy. Zmíněné státy byly historicky propojeny kulturou, intelektuálními hodnotami a společnými kořeny v náboženství. Dále se chtěly prostřednictvím jejich spolupráce začlenit do EU, což se jim povedlo (International Visegrad Fund, 2021; KALMAN, 2007).

Hlavním cílem seskupení je přispět k vybudování evropské bezpečnosti, která je založena na efektivní, funkční a doplňující se kooperaci a koordinaci mezi evropskými institucemi. Seskupení se snaží udržet vřelé vztahy a spolupráci se sousedskými zeměmi, zajímá se o demokratický rozvoj všech částí Evropy, jejich aktivity nemají vést k izolaci či k oslabení vztahů s okolními evropskými státy (International Visegrad Fund, 2021).

V rámci státní správy jsou činnosti V4 prováděny prostřednictvím expertních skupin, která se schází jednou za rok. Základní činností v oblasti veřejné správy jsou modernizace státní správy, informační systémy ve státní správě a vzdělávací systémy ve státní správě (Ministerstvo vnitra ČR, 2019).

3.2 Daňová teorie

Prakticky všude je běžné, že mají občané vůči svému státu povinnost v oblasti odvodu daní. V každém státě se daňová teorie liší a zároveň dochází k různým reformám, novelizacím či jiným novinkám. V této kapitole bude všeobecně vysvětleno, co je to pojem daň, jaké jsou

její funkce a jaké jsou daňové subjekty. Konkrétní příklady daní v rámci daňového systému budou ujasněny v následující kapitole.

3.2.1 Daň

Daní chápeme vynutitelnou, povinnou, nedobrovolnou, nenávratnou a zákonem určenou platbu do veřejného rozpočtu. Daň se vybírá pravidelně v nastavených časových intervalech a platí se za určitých okolností (například při převodu nemovitosti). Jde o platbu neúčelovou a neekvivalentní. Neúčelovost je míněno to, že daň v určité výši nefinancuje konkrétní projekt, ale stává se součástí celkových příjmů veřejného rozpočtu, ze kterého se financují různé potřeby. Znamená to, že stát neví dopředu, na co bude konkrétní vybraná daň použita. Jde o součást celkových příjmů veřejného rozpočtu, které jsou různě alokovány. Neekvivalence vybraných daní znamená, že poplatník nevznikl nárok na nějakou protihodnotu, která odpovídá výši jim zaplacené daně (KUBÁTOVÁ, 2018; KUKALOVÁ, 2022).

Výběr daní je pro ČR důležitý, protože příjem do státního rozpočtu, který zajišťuje, je velmi významný. Strukturu daňových příjmů ukazuje následující obrázek 1.

Obrázek 1 Struktura daňových příjmů

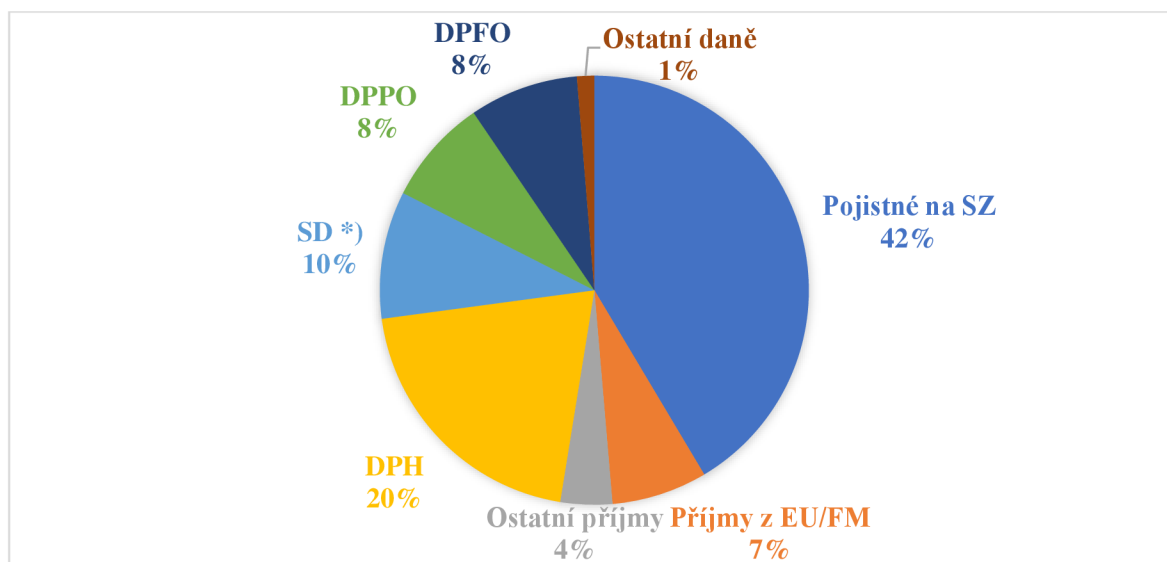
Příjmy státního rozpočtu	2021		2022		Index (2022/2021)	Rozdíl skutečnosti		
	Skutečnost 1.Q.2021	Plnění (%)	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách			Skutečnost 1.Q.2022	Plnění (%)
Příjmy celkem	339,7	24,5	1 613,2	1 613,2	356,2	22,1	104,9	16,5
Daňové příjmy celkem	289,6	24,2	1 360,0	1 360,0	316,8	23,3	109,4	27,1
Daňové příjmy (bez pojistného SZ)	148,5	23,4	733,6	733,6	169,1	23,1	113,8	20,6
DPH	58,7	20,4	326,2	326,2	72,2	22,1	122,9	13,5
Spotřební daně *) - z toho:	29,9	18,2	162,4	162,4	34,3	21,1	114,5	4,3
Spotřební daň z minerálních olejů	16,3	21,0	76,8	76,8	17,9	23,3	109,7	1,6
Spotřební daň z tabákových výrobků **)	9,0	13,5	62,7	62,7	11,3	18,0	124,7	2,2
Daně z příjmů právnických osob	27,0	32,2	122,2	122,2	28,7	23,4	106,1	1,6
Daně z příjmů fyzických osob - v tom:	28,8	32,8	108,6	108,6	29,3	27,0	101,7	0,5
vybíraná srážkou	3,2	24,7	17,6	17,6	3,8	21,8	119,5	0,6
placená plátcí	21,8	30,1	86,6	86,6	19,7	22,7	90,5	-2,1
placená poplatníky	3,9	148,3	4,4	4,4	5,8	131,0	149,5	1,9
Daň z nabytí nemovitých věcí (vč. daně z převodu nem.)	-0,1	x	0,0	0,0	0,0	x	x	0,1
Poplatky za uložení odpadů	0,4	27,8	1,7	1,7	0,5	27,3	101,4	0,0
Odvod za odnětí půdy ze zeměděln. půdního fondu	0,1	20,7	0,4	0,4	0,1	36,9	142,6	0,0
Daň z hazardních her (vč. zrušených odvodů z loterií a VHP)	1,5	37,2	5,9	5,9	2,0	34,2	139,1	0,6
Ostatní daňové příjmy (dopočet do celku)	2,1	35,6	6,2	6,2	2,1	33,1	96,2	-0,1
Pojistné na soc. zabezp. a příspě. na st. polit. zaměstn. - z toho:	141,1	25,1	626,4	626,4	147,6	23,6	104,6	6,6
Pojistné na důchodové pojištění	126,7	25,1	560,4	560,4	132,1	23,6	104,3	5,4
Nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery	50,1	26,7	253,2	253,2	39,5	15,6	78,8	-10,6
Kapitoly (mimo kapitol OSFA, SD a VPS) - z toho:	48,3	27,8	235,2	235,2	37,4	15,9	77,4	-10,9
Příjmy z EU/FM	33,7	25,5	193,1	193,1	25,6	13,3	76,1	-8,1
Příjmy sdílené s EU	0,4	25,9	2,0	2,0	0,8	38,0	170,1	0,3
Kapitola Operace SFA	0,0	2,6	0,8	0,8	0,2	31,9	1 305,2	0,2
Kapitola Státní dluh	0,0	x	0,0	0,0	0,0	x	x	0,0
Kapitola VPS	1,7	13,2	17,3	17,3	1,8	10,5	106,0	0,1

Zdroj: MF ČR (2022)

Součet všech daňových příjmů typu DPH, spotřební daň, daně z příjmů FO a PO a ostatní daně se blíží polovině celkové částky vybraných příjmů do státního rozpočtu ČR. Nejvýznamnějším příjmem, co se týče daní, je DPH (Ministerstvo financí ČR, 2022)

Na níže přiloženém grafu 1 z 1. čtvrtletí roku 2022 je znázorněno, kolik procent státního rozpočtu tvoří jednotlivé kategorie vybraných příjmů. Na první pohled je jasné, že nejvýraznější položkou je zaplacené pojistné na sociálním zabezpečení. Pokud by se ale sečetli všechny uvedené daňové příjmy (DPH, spotřební daň, daně z příjmů fyzických a právnických osob, ostatní daně) zjistilo by se, že se jejich součet blíží polovině celkové částky vybraných příjmů do státního rozpočtu České republiky. Nejvýraznějším příjmem, co se týče daní, je daň z přidané hodnoty (DPH) (Ministerstvo financí ČR, 2022).

Graf 1 Struktura celkových příjmů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2022

*) spotřební daně včetně energetických daní a odvodu z elektřiny ze slunečního záření

Zdroj: vlastní zpracování, Ministerstvo financí ČR

3.2.2 Funkce daní

Daně plní několik základních funkcí, které vyplývají z hlavních ekonomických funkcí veřejného sektoru. Jedná se o následující funkce (KUBÁTOVÁ, 2018; LIPOVSKÁ, 2017):

- fiskální funkce,
- alokační funkce,
- redistribuční funkce,
- stabilizační funkce,
- stimulační funkce.

Fiskální funkce je primární a nejstarší funkcí daní. Slouží jako nástroj fiskální politiky, který zajišťuje plynulost financování státního rozpočtu. Vybrané daně slouží následně jako hlavní zdroj pro veřejné výdaje (LIPOVSKÁ, 2017).

Alokační funkce vyrovnává neefektivní alokaci zdrojů tak, aby bylo zajištěno maximální efektivní rozdělení finančních prostředků. Jinými slovy, stát bere peníze tam, kde je jich podle něj více a dává je tam, kde je jich naopak málo. Prostřednictvím této funkce je zajištěno financování základních státních výdajů v oblasti zdravotnictví, školství, ve sportu, v armádě apod. (KUBÁTOVÁ, 2018; LIPOVSKÁ, 2017).

Redistribuční funkce uvádí do rovnováhy rozdíly mezi příjmy občanů (tak, aby nevznikaly extrémní případy u bohatých a chudých). Cílem funkce je vybírat vyšší daně od bohatých subjektů a tyto příjmy přesunout k chudším (KUBÁTOVÁ, 2018; LIPOVSKÁ, 2017; KUKALOVÁ, 2022).

Stabilizační funkce vznikla až v období Velké hospodářské krize, tedy v situaci, kdy se vlády rozhodly podporovat ekonomiku pomocí vládních výdajů. Hlavním cílem této funkce je zmírnit dopady ekonomických výkyvů v rámci zajištění dostatečné zaměstnanosti a cenové stability (KUBÁTOVÁ, 2018; LIPOVSKÁ, 2017; KUKALOVÁ, 2022; Ministerstvo financí ČR, 2022).

Stimulační (regulační) funkce se snaží ovlivnit chování občanů pomocí daní. Daňové subjekty považují výběr daní jako ztrátu a jsou ochotni danou povinností prostřednictvím svého chování omezit. Příkladem stimulační funkce daní jsou spotřební daně na alkohol a cigarety, které jsou pro koncové spotřebitele nepříjemné. Výše těchto daní by měly od konzumace alkoholu a cigaret odrazovat, což v praxi funguje a jen částečně. Rozhodování spotřebitelů o koupi totiž není závislé jen na logice a ekonomice z pohledů výdajů spotřebitelů, ale také na závislosti spotřebitelů na těchto látkách. Nebo naopak motivací může být i sleva na dítě, která by měla podpořit ochotu si pořídit dítě. Podle Kubátové (2018) jsou dalším příkladem stimulační funkce daní daňové prázdniny, které mohou znamenat úlevu při splnění podmínek, jimiž jsou například aktivní podpora výzkumu a vědy, investice do nových technologií, vytvoření nových pracovních pozic apod. (KUBÁTOVÁ, 2018; LIPOVSKÁ, 2017).

3.2.3 Plátce daně a daňový poplatník

V daňové teorii jsou dva základní subjekty, a to plátce daně a daňový poplatník. Plátce daně a daňový poplatník jsou v některých případech stejnými osobami (například u silniční daně), jindy jsou různými subjekty (například u DPH). Poplatníkem daně je subjekt, jehož příjmy se daní a plátcem je subjekt, který daň odvádí správci (KUKALOVÁ, 2022; LIPOVSKÁ, 2017).

3.3 Daňový systém v České republice

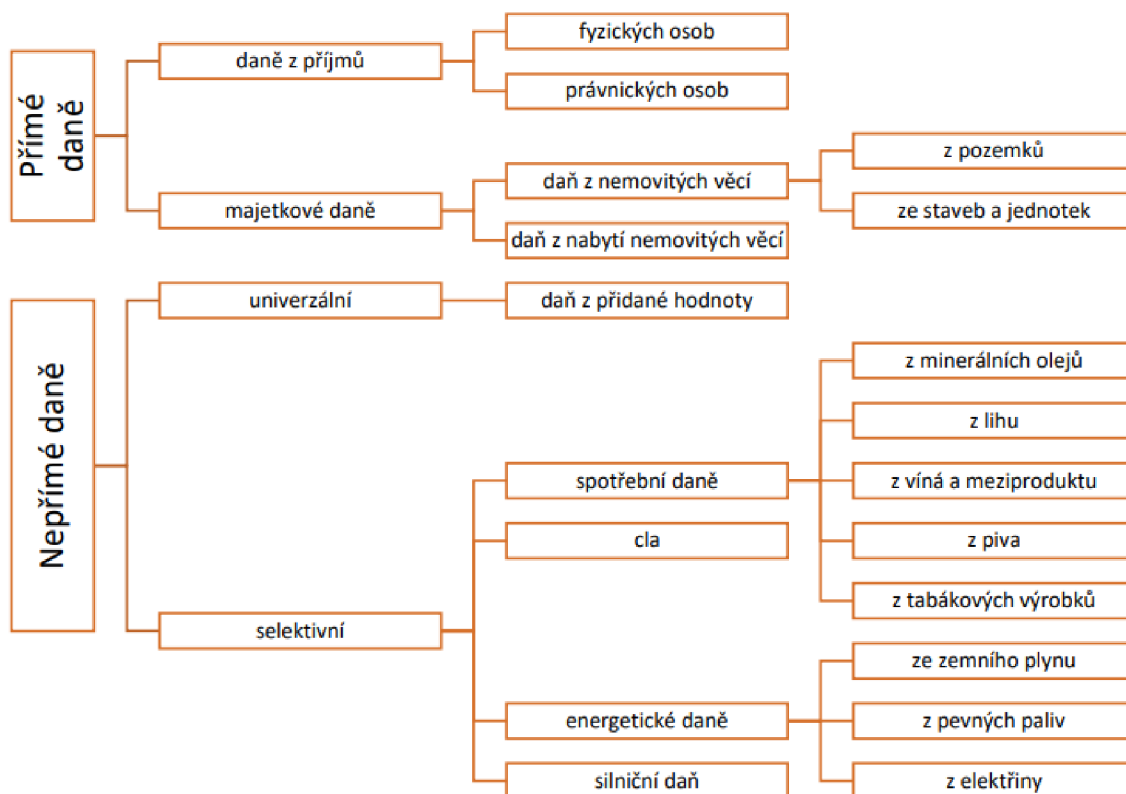
Daňový systém ČR dodržuje řadu zásad, mezi které patří (Ministerstvo financí ČR, 2022):

- **jistota** (daňové předpisy by měly veřejně známým a jednoznačným způsobem stanovit, jakou výši daní, kdy a komu jednotlivé daňové subjekty mají zaplatit a každý by měl znát své povinnosti a práva, které souvisejí se správou daní a měl by mít přístup k informacím, které mu umožní zjistit si sám výši své daně),
- **jednoduchost** (daňové předpisy by měly být srozumitelné každému, protože jde o složitou problematiku a lze předpokládat, že osoby bez potřebného vzdělání a bez potřebné kvalifikace nebudou bez dalšího daňovým předpisům rozumět, předpisy by měly být srozumitelné hlavně pro odbornou veřejnost a pro běžné uživatele, kteří se na daně nespecializují, by měla existovat jednoduchá srozumitelná a jednoznačná interpretace příslušných předpisů),
- **horizontální daňová spravedlnost** (daňové subjekty ve stejné situaci by měly platit daně ve stejné výši),
- **vertikální daňová spravedlnost** (daňové subjekty v lepší situaci by měly platit vyšší daně),
- **platební schopnost** (daňové subjekty by měly platit daně úměrně ke své platební schopnosti, resp. úměrně k újmě, kterou jim placení daní způsobuje),
- **neutralita** (daně představují pro ekonomiku čistou ztrátu, to znamená, že částka, o kterou se sníží disponibilní příjmy či majetek daňových subjektů, je větší než částka, kterou získá veřejný sektor, důvodem je především ekonomická neefektivita a náklady spojené s výběrem daní, a proto by daně měly být neutrální, tj. neměly by měnit chování osob, neboť pokřivení tržní alokace zdrojů způsobuje neefektivitu a snižuje hospodářský výkon),

- **úspornost** (náklady na výběr daní by měly být co nejnižší, pokud jde o administrativní náklady na straně správce daně i vyvolané náklady na straně daňových subjektů, kterými jsou náklady jiné než vlastní placení daní, které musí daňové subjekty vynaložit, aby splnily povinnosti daně daňovými právními předpisy),
- **stabilita a předvídatelnost** (daňový systém by měl být stabilní, nemělo by proto docházet příliš často k příliš velkým změnám a současně by daňový systém měl být i předvídatelný, a každá změna by měla být oznámena s dostatečným předstihem, zvyšují jistotu a snižují administrativní i vyvolané náklady a umožňují státu lépe odhadovat objem daňových výnosů, které v následujících letech získá).

Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění rozlišujeme podle celé řady metod a kritérií. Nejčastěji dělíme daně na přímé a nepřímé (přímé daně jsou důchodové daně jako například daň z příjmu FO nebo PO), majetkové daně (jako například daň z nemovitých věcí) a další daně. Nepřímé daně jsou daně selektivní (například spotřební a energetické daně) a všeobecné (jako například DPH). Podle vzájemné kombinace se daně dále dělí na analytické (zdaňují vždy jen jeden pramen příjmu) a syntetické (zdaňují příjem jako celek). Podle periodicity vzniku daňové povinnosti daně dělíme daně na pravidelně se opakující a jednorázové. Dalším kritériem dělení je kompetence daňového příjmu (rozdělení podle toho, do jakého rozpočtu daně plynou). Z tohoto pohledu rozlišujeme daně státní, komunální (místní) a nadnárodní (nadstátní) (Ministerstvo financí ČR, 2022). Na níže přiloženém obrázku 2 lze vidět grafické rozdělení všech daní, které jsou platné pro Českou republiku.

Obrázek 2 Daňová soustava ČR

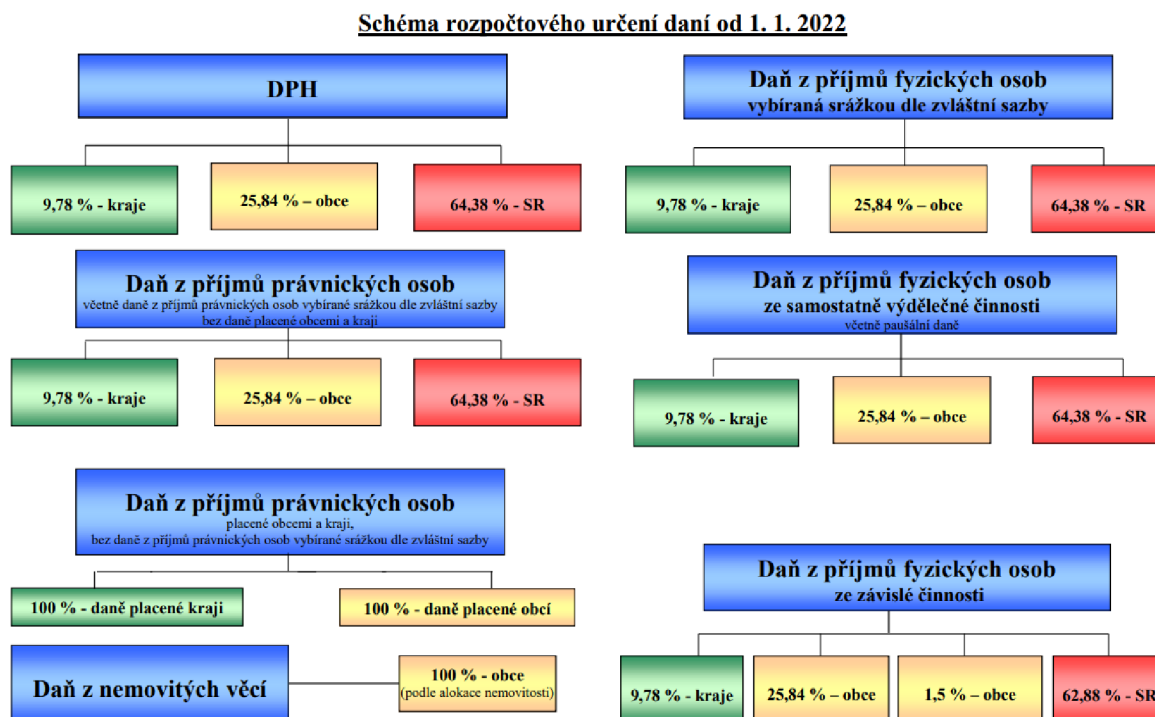
Zdroj: Vančurová, A., Láčov, L. (2018)

Přímé daně jsou daněmi z osobních příjmů a z kladných hospodářských výsledků společností, nepřímé daně jsou pak daně z prodeje zboží. Pro nepřímé daně je typické, že zvyšují cenu, a tedy snižují spotřebu. Na druhou stranu typické pro daně přímé je to, že nesnižují motivaci k práci a ke spoření. Ministerstvo financí je ovšem více nakloněné nepřímým daním, neboť se lehce vybírají a zároveň je snazší je zvýšit. U občanů je ale obecně velmi nepopulární zvyšování přímých daní, a proto se tomu vláda raději vyhýbá a volí zvýšení příjmů z daní nepřímých (HOLMAN, 2016).

Níže přiložené grafické znázornění (obrázek 3) představuje procentuální zastoupení jednotlivých druhů vybraných daní v České republice k 1. 1. 2022. Z obrázku je možné vidět, kolik procent z celkově vybrané částky na daních financuje svými výdaji danou oblast (kraj, obec, státní rozpočet). Například lze říct, že celkově vybraná částka na DPH následně jde z 64,38 % do státního rozpočtu (Finanční správa, 2022).

Obrázek 3 Schéma rozpočtového určení daní k 1. 1. 2022

Zdroj: Finanční správa (2022)

3.3.1 Přímé daně

Pro tyto daně je charakteristické, že je zcela zřejmý daňový subjekt, který daň odvádí. Jedná se o majitele určitého příjmu nebo majetku. Plátce a poplatník je v tomto případě jedna a ta samá osoba. Tyto daně tedy spočívají v nemožnosti přenést tuto povinnost na jiný subjekt (HOLMAN, 2016; VANČUROVÁ, 2018).

Mezi přímé daně lze zařadit daň z nemovitých věcí, kterou je povinen odvádět vlastník pozemku či stavby. Výsledná daňová povinnost je vypočtena na základě výměry půdorysu nadzemní části, u pozemků je důležitá rozloha. Daň z nabytí nemovitosti byla v roce 2021 zrušena. Dále mezi přímé daně je zahrnována silniční daň, u které došlo k omezení její platby především pro osobní automobily a dodávky do 12 tun, tedy došlo ke zrušení záloh a platí se celá jednorázově a platí ji vlastníci motorových vozidel, které je využívají za účelem podnikání. Samostatnou kapitolou jsou pak daně z příjmů fyzických a právnických osob. Daň z příjmů právnických osob (PO) je daní, která je typická pro zdanění hospodářského výsledku organizací (LIPOVSKÁ, 2017). Dani z příjmů fyzických osob se věnuje samostatná kapitola.

3.3.2 Nepřímé daně

Základním předpokladem nepřímých daní je to, že subjekt, který odvádí daň, ji neplatí z vlastního důchodu, ale tato povinnost je přenesena na jiný subjekt. Z toho plyne, že daňovým plátcem a poplatníkem není jedna osoba, ale dvě různé osoby (KUBÁTOVÁ, 2018).

Typickou nepřímou daní je DPH. Tato daň je v souladu s konkrétními předpisy Evropské unie. V České republice jsou tři sazby. Základní sazba je ve výši 21 %, první snížená sazba ve výši 15 % a druhá snížená sazba ve výši 10 %. DPH podléhá skoro všechno zboží a služby. Nejčastěji je aplikována základní sazba daně. První snížená sazba je využívána u prodeje potravin a nápojů, ubytovacích služeb, stravovacích služeb, některé zdravotnické pomůcky, hromadná doprava atd. Druhé snížené sazbě podléhá kojenecká výživa, léky, knihy. Povinnost se k této dani přihlásit má ten, jehož obrat přesáhl 1 milion Kč za předchozích 12 kalendářních měsíců. Vláda ale navrhuje, že by se od příštího roku navýšila hranice obratu na 2 miliony. Platby jsou zasílány čtvrtletně nebo měsíčně v závislosti na výši obratu plátce daně (KUKALOVÁ, 2022; MARKOVÁ, 2022; Zákon č. 235/2004 Sb.).

3.4 Daň z příjmů fyzických osob v ČR

Daň z příjmů FO je progresivní daní, která umožňuje zohlednit také další aspekty, jako je rodinná či zdravotní situace. Díky své povaze plní také redistribuční a stabilizační funkce. Zákon, který upravuje problematiku daní z příjmů v České republice, je ve znění dalších předpisů zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“). Česká národní rada se usnesla na znění zákona v aktuálním znění. Zákon bere v úvahu příslušné předpisy Evropské unie, zpracovává téma daní z příjmů fyzických a právnických osob (MARKOVÁ, 2022).

3.4.1 Předmět a základ daně fyzických osob

Je potřeba zmínit to, že příjmem jsou chápány příjmy peněžní i nepeněžní, případně i směna (Zákon č. 586/1992 Sb.). Předmětem daně jsou veškeré příjmy podléhající zdanění a jsou to podle ZDP (§ 6 až § 10) tyto příjmy (Moneta Money Bank, a. s., 2023):

- ze závislé činnosti (§ 6) – např. zaměstnání – mzda,
- ze samostatné činnosti (§ 7) – např. podnikání,
- z kapitálového majetku (§ 8) – např. finanční majetek jako jsou cenné papíry,
- z nájmu (§ 9),

- ostatní příjmy (§ 10) – příležitostné činnosti, převody, výhry.

Mezi příjmy ze závislé činnosti patří příjmy z pracovního, služebního, členského nebo obdobného poměru, funkční požitky, příjmy za práci člena družstva, společníka společnosti s ručením omezeným nebo komanditisty komanditní společnosti a odměny člena orgánu PO nebo likvidátora. Příjmy ze samostatné činnosti zahrnují příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, z živnostenského podnikání nebo jiného podnikání vyžadujícího podnikatelské oprávnění a dále podíl společníka veřejné obchodní společnosti a komplementáře komanditní společnosti na zisku. Příjmem z kapitálového majetku je podíl na zisku obchodní korporace nebo podílového fondu, pokud je v něm podíl představován cenným papírem, úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem a doplňkového penzijního spoření, plnění ze soukromého životního pojištění, úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů nebo zápůjček apod. (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Existují také příjmy, které dani nepodléhají, jako jsou například půjčky a úvěry. Od daně jsou osvobozeny i příjmy z prodeje rodinného domu nebo bytu v případě, že poplatník vlastnil nemovitost minimálně 5 let nebo zde měl trvalé bydliště alespoň 2 roky před prodejem, dále přijatá náhrada škody, sociální dávky, výživné nebo plnění z pojištění majetku a odpovědnosti (Moneta Money Bank, a. s., 2023).

Příjmy ze závislé činnosti

V případě, že je poplatník zaměstnán a odvádí daň ze své mzdy nebo z platu, případně z funkčních požitků, považují se jeho příjmy za příjmy ze závislé činnosti. Podle § 6 odst. 2 ZDP se v takovém případě poplatník označuje jako zaměstnanec a plátce jako zaměstnavatel. Příjmy ze závislé činnosti jsou plnění v podobě příjmu ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, ve kterých je poplatník při výkonu práce povinen dbát příjmů plátce a funkčního požitku. (DU.cz, 2022)

Za příjmy ze závislé činnosti se ale dle § 6 odst. 7 nepovažují náhrady cestovních výdajů poskytované v souvislosti s výkonem činnosti, hodnoty osobních ochranných pracovních prostředků, náhrady za opotřebení vlastního nářadí atd. Dále jsou od daně osvobozeny například nepeněžní plnění vynaložená zaměstnavatelem na odborný rozvoj zaměstnanců související s předmětem daně, hodnota stravování poskytovaného jako nepeněžní plnění zaměstnavatelem ke spotřebě na pracovišti atd. viz § 6 odst. 9 (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Od roku 2021 je základem daně ze závislé činnosti hrubá mzda. Superhrubá mzda byla legislativně zrušena. Základ daně se dnes stanoví součtem základů daně z jednotlivých příjmů poplatníka (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Příjmy ze samostatné činnosti

ZDP ve svém § 7 vyjmenovává druhy příjmů, které do konce roku 2013 označoval jako příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti a po novele zákona účinné od 1. 1. 2014 je označuje jako příjmy ze samostatné činnosti, přičemž věcný rozsah příjmů zůstal nezměněn. Za příjmy ze samostatné činnosti se podle předmětného ustanovení zákona považují jen takové příjmy, které nepatří do příjmů ze závislé činnosti podle § 6 ZDP (BLAŽKOVÁ, 2020).

Jako příjmy ze samostatné činnosti se zdaňují příjmy (Zákon č. 586/1992 Sb.):

- ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- ze živnostenského podnikání,
- z jiného podnikání, ke kterému je potřeba podnikatelské oprávnění,
- podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku,
- z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému, a to včetně příjmů z vydávání, rozmnožování a rozšiřování literárních a jiných děl vlastním nákladem,
- z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku,
- z výkonu nezávislého povolání.

Zde se daňová povinnost počítá jako celkové příjmy odečtené o výdaje. Výdaje mohou být skutečné, tedy výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů, nebo lze využít možnost paušálních výdajů, jejichž procentuální výši upřesňuje zákon na základě stanovených podmínek a dle oboru podnikání, které lze vidět v následující tabulce 2 (Finanční správa, 2021; KUKALOVÁ, 2022).

Tabulka 2 Sazby a jejich maximální uplatnění paušálních výdajů

Typ příjmu	Procento výdajů z příjmů (v %)	Limit uplatnění (v Kč)
Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příjmů z živnostenského podnikání řemeslného	80	1 600 000
Příjmy ze živnostenského podnikání	60	1 200 000
Příjmy z nájmu majetku zařazeného v obchodním rejstříku	30	600 000
Jiné příjmy ze samostatné činnosti	40	800 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě ZDP

Vyměřovacím základem jsou tedy příjmy z podnikání, které jsou sniženy o výdaje, které podnikatel vynaloží. Také lze z vyměřovacího základu odečíst odčitatelné položky.

V ČR mohou FO využívat institut paušální daně. Paušální daň je speciální typ daně, kterou mohou OSVČ dobrovolně odvádět od již roku 2021. Jde o jednotnou měsíční částku, která obsahuje platbu na daň z příjmu a současně povinné odvody na sociální a zdravotní pojištění. Živnostníci, kteří se rozhodnou vstoupit do režimu paušální daně, nemusí platit minimální povinné platby (protože je hradí v rámci paušálu) a ve většině případů ani nemusí podávat daňové přiznání. V paušálním režimu není možné uplatnit výdajové paušály ani slevy na dani. Přejít na paušální daň je proto ke zvážení každého poplatníka, protože peníze ušetří jen některým z nich (typicky těm, kteří si ročně vydělají 600 000 – 2 000 000 Kč a současně uplatňují minimum slev na dani) (JAKE & JAMES, 2023).

Pro vstup do režimu paušální daně musí poplatník splňovat následující podmínky (JAKE & JAMES, 2023):

- roční příjmy z podnikání nepřesahují 2 mil. Kč,
- poplatník není plátcem DPH,
- poplatník nemá současně s podnikáním také zaměstnání, u kterého se mzda daní zálohovou daní (typicky zaměstnání na hlavní pracovní poměr), jako zaměstnaná OSVČ může poplatník uplatnit paušální daň jen v případě, že se jeho mzda daní srážkovou daní – ta se obvykle odvádí z drobných přivýdělků, například u dohody o provedení práce s měsíčním příjmem do 10 000 Kč,
- další příjmy poplatníka nepřesahují částku 50 000 Kč za rok – toto kritérium se týká příjmů z kapitálového majetku (úroky z dluhopisů apod.), nájmu a ostatních příjmů dle § 8 - § 10 ZDP,

- poplatník není společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti.

Výše paušální daně OSVČ se každým rokem mění, protože se odvozuje z aktuální průměrné mzdy. Původně měla daň podobu jedné pevné částky společné pro všechny poplatníky, ale počátkem roku 2023 začala platit novela zákona, která zavádí 3 pásma paušální daně. Hlavním kritériem pro vstup do jednotlivých pásem je výše příjmů poplatníka z podnikatelské činnosti za předchozí zdaňovací období. Svou roli ale hraje také obor činnosti. Podmínky pro vstup do daňových pásem shrnuje následující tabulka 3. Pro vstup do příslušného pásma stačí splnit alespoň jednu z podmínek v daném řádku (JAKE & JAMES, 2023).

Tabulka 3 Podmínky pro vstup do daňových pásem pro paušální daň

Typ pásma	Výše příjmů z podnikání		
I. pásmo	do 1 mil. Kč (bez ohledu na typ činnosti)	do 1,5 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů pochází z činností, na které by bylo možné uplatnit 80% nebo 60% výdajový paušál	do 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % tohoto výdělků pramení z činností, na které se vztahuje 80% výdajový paušál
II. pásmo	do 1,5 mil. Kč (bez ohledu na typ činnosti)	do 2 mil. Kč, pokud alespoň 75 % těchto příjmů pochází z činností, na které by bylo možné uplatnit 80% nebo 60% výdajový paušál	
III. pásmo	do 2 mil. Kč (bez ohledu na typ činnosti)		

Zdroj: JAKE & JAMES (2023)

Měsíční zálohy na paušální daň jsou pro jednotlivá pásma uvedeny v následující tabulce 4.

Tabulka 4 Měsíční zálohy na paušální daň

Přehled výše měsíčních záloh na paušální daň				
Typ pásma	Celková paušální platba	Daň z příjmů	Sociální pojištění	Zdravotní pojištění
I. pásmo	6 208 Kč	100 Kč	3 386 Kč	2 722 Kč
II. pásmo	16 000 Kč	4 963 Kč	7 446 Kč	3 591 Kč
III. pásmo	26 000 Kč	9 320 Kč	11 388 Kč	5 292 Kč

Zdroj: JAKE & JAMES (2023)

Paušální pásmo není možné měnit během roku, úpravu je možné provést pouze ve lhůtě pro vstup do paušálního režimu (do 10. ledna). V režimu paušální daně poplatník obvykle daňové přiznání podávat nemusí. Výjimku jsou situace, kdy během zdaňovacího období poruší jedno nebo více kritérií pro vstup do paušálního režimu. Pokud si tedy například za rok podnikáním poplatník vydělá přes 2 mil. Kč, podání daňového přiznání se nevyhne. Pokud je poplatník společníkem veřejné obchodní společnosti, komplementářem komanditní společnosti nebo plátcem DPH, případně jeho roční příjem přesáhl 2 mil. Kč, musí navíc po odevzdání daňového přiznání z režimu paušální daně vystoupit (JAKE & JAMES, 2023).

3.4.2 Základ a sazba daně z příjmů fyzických osob

Základ daně z příjmů FO se počítá jako součet dílčích základů daně ze zdanitelných příjmů podle § 6 až § 10 ZDP. Od základu daně je možné odečíst odčitatelné položky, které jsou uvedeny v § 15 a § 34 stejného zákona (Finanční správa, 2021).

Podle § 16 ZDP je sazba daně pro část základu daně do 48násobku průměrné mzdy 15 %. Pro tu část základu daně, která přesahuje 48násobek průměrné mzdy, činí sazba daně 23 %. Základ daně snížený o odčitatelné položky se následně zaokrouhlí na stokoruny směrem dolů a vynásobí se sazbou daně. Poté se od vypočtené daně z příjmů odečtou případně slevy na dani a daňová zvýhodnění (MARKOVÁ, 2022).

3.4.3 Slevy na dani

Slevy na dani snižují vypočtenou daň. Jejich uplatnění je možné v případě, že daný poplatník má podepsané prohlášení k dani. V případě většiny slev je lze uplatnit měsíčně, až na několik výjimek, které je možné uplatnit ročně (NAVRÁTILOVÁ, 2021). Slevy mohou snížit výši daně maximálně na nulu, nikoliv do mínusu. V následující tabulce 5 jsou představeny slevy na dani a jejich výše stanovená na rok 2022 při měsíčním a ročním zúčtování (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Tabulka 5 Přehled slev dle § 35ba pro rok 2022

	Měsíční výše slevy (v Kč)	Rok 2022 (v Kč)
Sleva na poplatníka	2 570	30 840
Sleva na manžela/manželku	x	24 840
Základní sleva na invaliditu I. a II. stupně	210	2 520
Rozšířená sleva na invaliditu III. stupně	420	5 040
Sleva na držitele průkazu ZTP/P	1 345	16 140
Sleva na studenta	335	4 020
Sleva za umístění dítěte	x	max. do výše min. mzdy
Sleva na evidenci tržeb	x	5 000

Zdroj: vlastní zpracování na základě § 35ba ZDP

Sleva na manžela/manželku

pouze v případě, že jejich příjem nepřesáhl za dané období 68 000 Kč. V případě, že dotyčný má průkaz ZTP, je možné uplatnit tuto slevu dvojnásobně (NAVRÁTILOVÁ, 2021)

Do příjmu manžela se nezahrnují dávky státní sociální podpory, dávky pěstounské péče s výjimkou odměny pěstouna a další příjmy dle § 35ba 1b) (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Sleva na studenta

Sleva je platná pro studenty do věku 26 let nebo po dobu prezenční formy studia v doktorském studijním programu až do dovršení věku 28 let (Zákon č. 586/1992 Sb.).

Sleva na umístění dítěte

Je využita v případě, že dítě navštěvuje školku a je ve společné domácnosti s poplatníkem. Hodnota této slevy představuje minimální mzdu daného roku (MARKOVÁ, 2022; Zákon č. 586/1992 Sb.).

Sleva na evidenci tržeb

Představuje jednorázovou slevu, jejíž cílem je snížit hodnotu pořízení pokladny. Vzhledem k novelizaci právních úprav nemají poplatníci povinnost evidovat tržby v období mezi 27.3.2021 do 31.12.2022. Je možné uplatnit jednorázovou slevu do max. výše 5 000 Kč (Zákon č. 586/1992 Sb.). Elektronická evidence tržeb je od 1. 1. 2023 zrušena zákonem č. 458/2022 Sb., tím pádem je tato sleva také zrušena.

3.4.4 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění snižuje výši daně po slevách. Rozdíl mezi daňovým zvýhodněním a slevou na dani spočívá v tom, že zvýhodnění může snížit výši daně do nuly i do mínusu. V případě, že je daňové zvýhodnění vyšší než daň po slevách, jedná se o daňový bonus, který musí stát poplatníkovi doplatit (KUKALOVÁ, 2022).

Daňové zvýhodnění na dítě může využít jeden z rodičů, kteří sdílí společnou domácnost se svými dětmi. Lze jej uplatnit na všechny vyživované děti. Za vyživované dítě je podle zákona považováno nezletilé dítě ve věku do 18 let, zletilé dítě ve věku do 26 let, pokud se soustavně připravuje na výkon povolání, nemůže se připravovat na výkon povolání z důvodu nemoci či úrazu nebo není z důvodu nepříznivého zdravotního stavu schopné vykonávat soustavnou výdělečnou činnost (ŠIROKÁ, 2023).

Tabulka 6 Přehled daňového zvýhodnění dle § 35c pro rok 2022

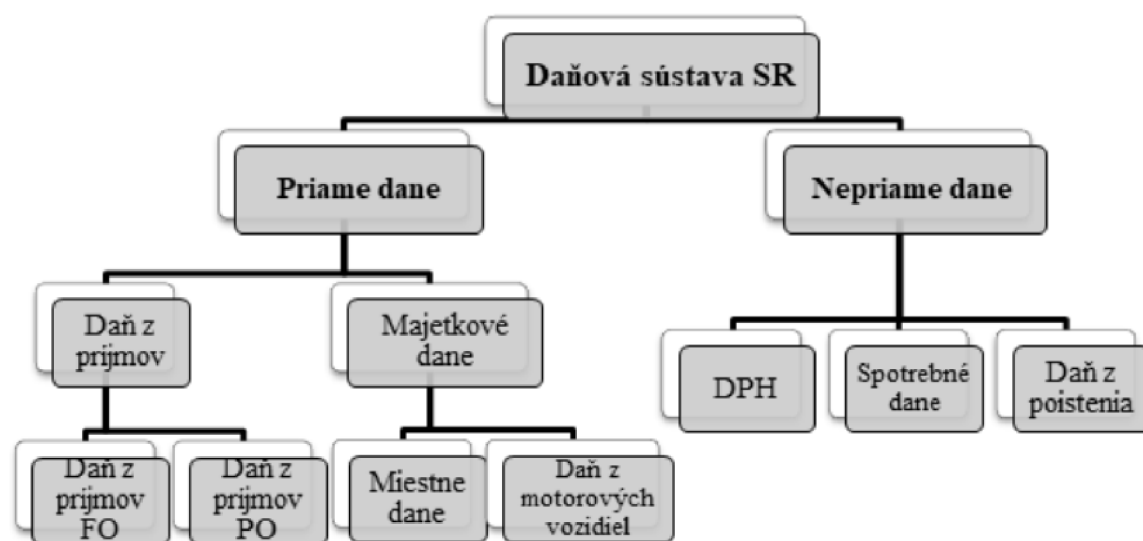
	Měsíční (v Kč)	Roční (v Kč)
Na 1. dítě	1 267	15 204
Na 2. dítě	1 860	22 320
Na 3. a další dítě	2 320	27 840

Zdroj: vlastní tvorba podle Široká (2023)

3.5 Daňový systém na Slovensku

Základní dělení daní ve Slovenské republice (dále jen „SR“) je rozdělení na přímé a nepřímé daně, podobně jako v ČR – lze vidět na následujícím obrázku 4.

Obrázek 4 Daňový systém na Slovensku

Zdroj: Tereková, 2022

Do přímých daní patří daň z příjmů a majetkové daně. Přímé daně se skládají z daně z příjmů FO a daně z příjmů PO a do majetkových daní patří místní daně a daň z motorových vozidel. Do nepřímých daní patří DPH, spotřební daně (sem patří daň z minerálních olejů, lihu, piva, vína a tabáku, energetické daně z elektřiny, uhlí a zemního plynu) a daň z pojištění (SCHULTZOVÁ, 2018; TEREKOVÁ, 2022).

Cla na Slovensku nepatří mezi nepřímé daně, ale jsou součástí nedaňových příjmů státního rozpočtu (TEREKOVÁ, 2022).

3.6 Daň z příjmu FO na Slovensku

Problematiku daní z příjmu na Slovensku řeší zákon č. 595/2003 Z. z. o daní z příjmů v znení neskorších predpisov (dále jen „ZDP_SR“). Do zdanitelného příjmu se na Slovensku zahrnují příjmy, které jsou předmětem této daně, nejsou od daně osvobozeny, a také příjmy ze zahraničí v případě, že má poplatník neomezenou daňovou povinnost, tedy pokud má v e SR trvalé bydliště nebo se na území SR zdržuje více než 183 dní v kalendářním roce. Podávat daňové přiznání k dani z příjmu musí poplatník, jehož celkové zdanitelné příjmy přesáhly částku 2 289,63 euro (Financnasprava.sk, 2023).

Dani z příjmu podléhají ve SR tyto příjmy (Zákon č. 595/2003 Z. z., 2023):

- ze závislé činnosti (podle § 5 ZDP_SR),
- z podnikání (podle § 6 odst. 1 ZDP_SR),

- z jiné samostatně výdělečné činnosti (podle § 6 odst. 2 ZDP_SR),
- z pronájmu nemovitosti (podle § 6 odst. 3 ZDP_SR),
- z užití díla a uměleckého výkonu (podle § 43 odst. 14 a § 6 odst. 4 ZDP_SR),
- z kapitálového majetku (podle § 7 ZDP_SR),
- ostatní příjmy (podle § 8 ZDP_SR, jsou to například příjmy z příležitostné zemědělské činnosti, z příležitostného pronájmu, z převodu vlastnictví nemovitostí apod.).
- podíly na zisku (z dividend, z podílů v obchodních společnostech a družstvech, dle § 3 odst. 1 písm. e) příslušného zákona),
- podíly z vyrovnání při zániku účasti společníka obchodní společnosti (dle § 3 odst. 1 písm. e) příslušného zákona),
- podíly na likvidačním zůstatku při likvidaci obchodní společnosti (dle § 3 odst. 1 písm. e) příslušného zákona),
- podíly na výsledku podnikání vyplácenému tichému společníkovi obchodní společnosti apod.

Podávat daňové přiznání k dani z příjmu musí poplatník, jehož celkové zdanitelné příjmy přesáhli částku 2 289,63 euro. Do celkového zdanitelné příjmu se na Slovensku zahrnují všechny příjmy, které jsou předmětem této daně, tedy nejsou od ní osvobozeny, a současně i příjmy ze zahraničí, a to v případě, že má poplatník neomezenou daňovou povinnost, tzn., že má ve SR trvalé bydliště či se na území SR zdržuje více než 183 dní v kalendářním roce (Financnasprava.sk, 2023).

Zákon vyjmenovává řadu příjmů, které nejsou předmětem daně a příjmů, které jsou od daně osvobozeny. Do první skupiny patří například přijaté náhrady oprávněné osoby podle zvláštních předpisů, příjmy získané vydáním podle zvláštních předpisů, příjmy získané darem a děděním, úvěry a půjčky, podíly na zisku (dividendy), vyrovnací podíly, podíly na likvidačním zůstatku obchodní společnosti nebo družstva, podíly na výsledku podnikání vyplácenému tichému společníkovi, podíly členů pozemkové společnosti s právní subjektivitou na výnosech a na majetku, příjmy plynoucí z důvodu nabytí nových akcií, apod. Do druhé skupiny patří například příjmy z prodeje nemovitosti po uplynutí pěti let ode dne jejího nabytí, příjmy z prodeje nemovitého majetku nebo movitého majetku dodaného oprávněné osobě podle zvláštních předpisů a přijatého touto osobou, příjmy získané v souvislosti s plněním vyživovací povinnosti, příjmy z pronájmu nemovitého majetku a příjmy

z příležitostných činností, příjmy z převodu členských práv a povinností v bytovém družstvu, příjmy získané nabytím vlastnictví k bytu jako náhrada za volný byt nebo náhrada získaná za volný byt nájemcem bytu od oprávněné osoby apod. (Zákon č. 595/2003 Z. z., 2023).

Základem daně je ve SR součet dílčích příjmů dle ZDP_SR. Od základu daně je možné odečíst nezdanitelné položky, kterými jsou např. nezdanitelná část základu daně na poplatníka a jeho manžela/manželku, daňový bonus na vyživované dítě, zaměstnanecké prémie při dodržení zákonem vymezených podmínek nebo příspěvky na důchodové spoření (PwC Slovensko, 2022; Zákon č. 595/2003 Z. z., 2023).

Daňové přiznání podávají slovenští poplatníci na finančním úřadě. Slováci rozlišují 2 typy daňových přiznání (Financnasprava.sk, 2023):

- daňové přiznání typu A – podává jej poplatník, pokud za příslušné zdaňovací období dosáhl pouze příjmů ze závislé činnosti, tj. ze zaměstnání na základě pracovní smlouvy nebo dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr,
- daňové přiznání typu B – podává jej poplatník, pokud za příslušné zdaňovací období pobíral také příjmy z podnikání, jiné samostatné výdělečné činnosti, měl příjmy z pronájmu nemovitosti, příjmy z kapitálového majetku nebo jiné příjmy, např. příjmy z nepeněžitých výhry, příjmy z prodeje nemovitostí, příjmy ze splacení podílového listu apod.)

3.6.1 Sazby daně z příjmu FO

Na Slovensku je zavedena rovná 19 % sazba daně z příjmu FO, nicméně efektivní sazba daně se liší kvůli uplatnění nezdanitelné položky na poplatníka a na děti. Stejná 19 % sazba daně je uplatněna i při zdanění zisku PO. Daň z příjmu FO i PO mají stejnou sazbu daně. Zaměstnanec odvádí na sociálním pojištění 9,4 % ze své hrubé mzdy. Sociální pojištění zahrnuje odvody na nemocenské pojištění, důchodové pojištění, invalidní pojištění a pojištění v nezaměstnanosti. Zaměstnavatel odvádí na sociálním pojištění 25,2 % z hrubé mzdy svého zaměstnance. Zaměstnanec odvádí na zdravotním pojištění 4 % ze své hrubé mzdy. Zaměstnavatel odvádí na zdravotním pojištění 10 % z hrubé mzdy svého zaměstnance (ČERNEGOVÁ, 2023).

Sazba daně z příjmu FO pro zdaňovací období 2022 činí (PwC Slovensko, 2022):

- 19 % z té části základu daně, která nepřesahuje 38 553,01 eur (což je 176,8násobek platného životního minima včetně),
- 25 % z té části základu daně, která přesahuje 38 553,01 eur,
- 15 % ze základu daně zjištěného podle § 4 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů, tj. z dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 6 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů, tj. z dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 6 odst. 1 písm. b) zákona o daních z příjmů, tj. z dílčího základu daně z příjmů z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti) 1 a 2) sníženého o nezdanitelné části základu daně nebo jeho části (§ 11) a o daňovou ztrátu u poplatníka, který dosáhl zdanitelných příjmů (výnosů) z podnikání nebo z jiné samostatné výdělečné činnosti (podle § 6 odst. 1 a 2) nepřesahující za zdaňovací období částku 49 790 EUR.

Nezdanitelná část základu daně na poplatníka je závislá na základu daně. Pro rok 2022 platí to, že v případě, že je daňový základ rovný nebo nižší než 20 235,9 euro, je potom nezdanitelná část základu daně ve výši 4 579,26 euro. Pokud je vyšší, nezdanitelná část je rozdíl mezi částkou 9 638,25 euro a čtvrtinou základu daně poplatníka. A jestli vyjde tato částka záporná, potom je nezdanitelná část nulová. Lidé, kteří pobírají starobní důchody, vyrovnávací příplatky, předčasné starobní důchody či výsluhové důchody, nemají nárok na nezdanitelné části základu daně (PwC Slovensko, 2022).

Dále je to nezdanitelná část základu daně na manžela/manželku. Tu může poplatník uplatnit v případě, že s ním manžel/ka žije a splňuje alespoň jednu z níže uvedených podmínek (Financnasprava.sk, 2023):

- starala se o vyživované nezletilé dítě, které žije s poplatníkem v domácnosti,
- v příslušném zdaňovacím období pobírala peněžitý příspěvek na opatrování,
- byla zařazena do evidence uchazečů o zaměstnání,
- považuje se za občana se zdravotním postižením,
- považuje se za občana s těžkým zdravotním postižením.

Po splnění podmínek si může poplatník snížit základ daně o částku, která odpovídá 1/12 částky nezdanitelné části za každý kalendářní měsíc (Zákon č. 595/2003 Z. z., 2023).

3.7 Daňový systém Polska

Klíčovou legislativní normou, která upravuje daňový systém, je v Polsku daňový řád, který vysvětluje pojmy z daňové oblasti. Jednotlivé daně upravují další zákony, konkrétně daň

z příjmu FO (PIT), daň z příjmu PO (CIT), DPH (VAT), daň z občanskoprávních činností, daň dědická a darovací, zemědělská daň, lesní daň, daň z nemovitosti, silniční daň, daň z držení psů, spotřební daň a daň z her (Opolsku.cz, 2022).

Polská daňová soustava se rovněž skládá z daní přímých a nepřímých. Všechny nepřímé daně a některé přímé daně jsou příjmy polského státního rozpočtu. Kromě daní se v Polsku vybírají rovněž poplatky, které jsou příjmem centrálního státního rozpočtu a ostatní veřejná plnění (Ministry of Economic Development and Technology, 2022; TURAKIEWICZ, 2022). To vše lze vidět v následujícím obrázku 5.

Obrázek 5 Daňová soustava Polska

Daně			
	Přímé	nepřímé	
jsou příjmem státního rozpočtu	z příjmů právnických osob (CIT) z příjmů fyzických osob (PIT) tonážní daň z těžby některých nerostů speciální uhlovodíková daň od některých finančních institucí z maloobchodního prodeje (pozastavena)	z přidané hodnoty (DPH) (pol. VAT) spotřební daň daň z her	
	z občanskoprávních úkonů dědická a darovací z nemovitosti silniční zemědělská lesní		jsou příjmem rozpočtů samospráv
poplatky (vybrané)			
jsou příjmem centrálního státního rozpočtu/centralizované	za cestovní pasy rozhlasový a televizní poplatek		
		finanční (kolky), poplatek za prodejní místo na tržišti, místní, lázeňský, ze psů, těžební, koncesní	jsou příjmem rozpočtů samospráv
ostatní veřejná plnění (vybraná)			
centralizovaná	pojistné na sociální pojištění pojistné na zdravotní pojištění příspěvek na Fond práce příspěvek na Fond garantovaných zaměstnaneckých plnění příspěvek na Státní fond pro rehabilitaci postižených osob		
		poplatky za využití životního prostředí	decentralizovaná

Zdroj: TURAKIEWICZ (2022)

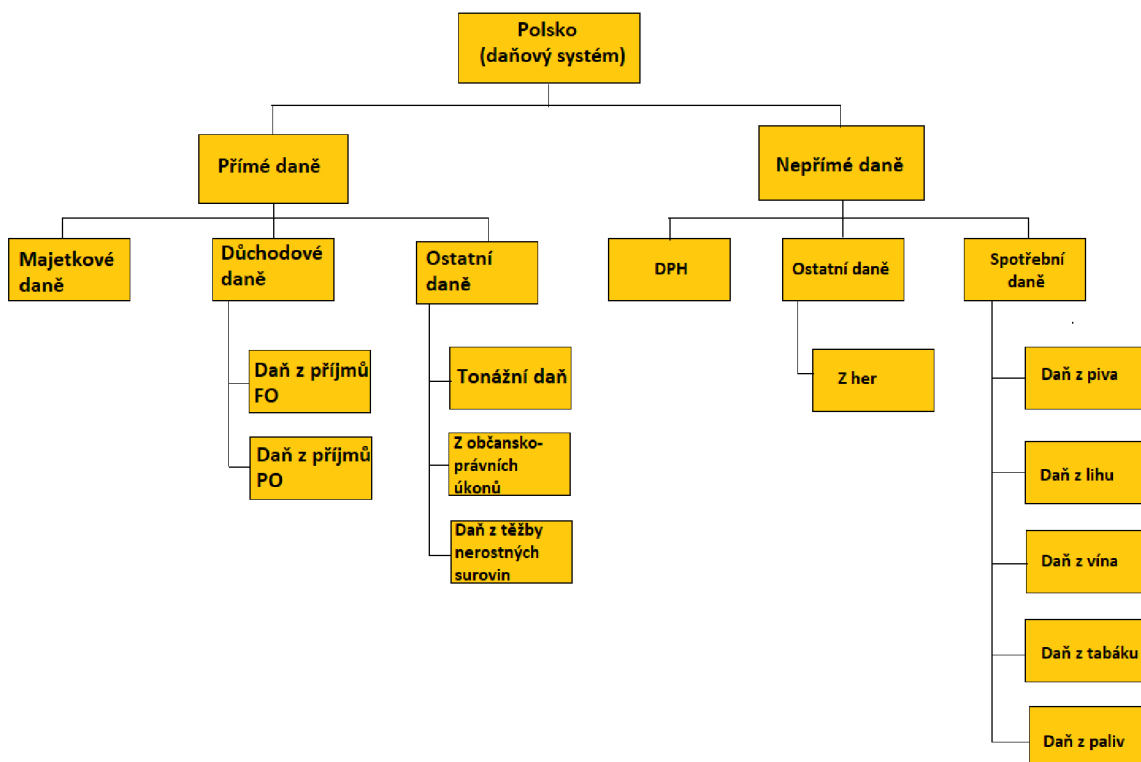
Podle Širokého (2018) se v Polsku přímé daně dělí na majetkové, důchodové a ostatní daně. Do důchodových daní patří daň z příjmu. Mezi ostatní daně patří tonážní daň, daň z občanskoprávních úkonů a daň z těžby nerostných surovin a mezi majetkové daně patří

dědická daň a darovací daň. Od daně je osvobozen majetek v různých výších, které jsou určeny podle kategorie poplatníka (ŠIROKÝ, 2018).

Do nepřímých daní patří DPH, spotřební daně a ostatní daně. U spotřební daně existují 3 možnosti pro výpočet sazby. Počítají se podle množství na jednotku, procentuální sazbou ze základu daně nebo z maloobchodní ceny nebo kombinací procenta z množství na jednotku produktu a procentem maloobchodní ceny (Podatki.gov.pl, 2022).

V následujícím obrázku 6 lze vidět základní strukturu přímých a nepřímých daní v Polsku.

Obrázek 6 Daňový systém v Polsku

Zdroj: GERZOVA (2018)

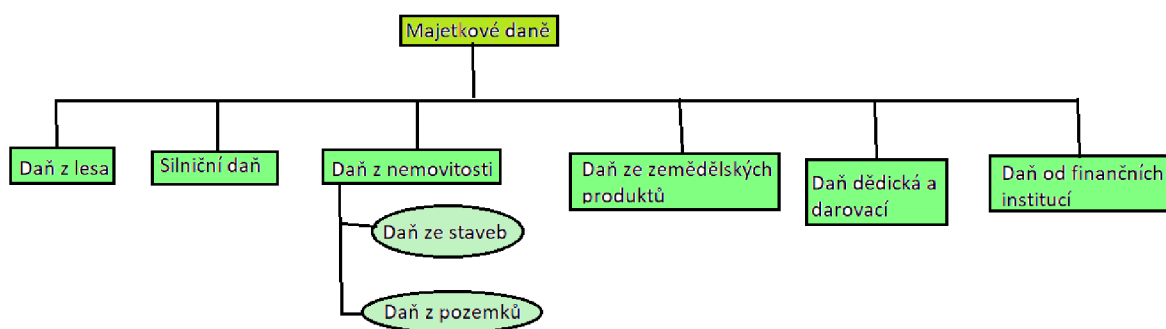
3.7.1 Přímé daně

Přímé daně se v Polsku dělí na majetkové, důchodové a ostatní daně. Do důchodových daní spadá daň z příjmů FO a PO. Mezi ostatní daně lze zařadit tonážní daň, daň z občanskoprávních úkonů a daň z těžby nerostných surovin. Mezi majetkové daně patří např. daň dědická a darovací. U této daně rozlišuje Polsko 3 kategorie poplatníků. V 1. kategorii jsou manžel, manželka, děti, zeť, snacha, rodiče, bratři a sestry. Do 2. kategorie patří synovec, neteř, švagr/švagrová a všechny ostatní osoby jsou ve 3. kategorii. Od daně je osvobozen majetek v různých výších, které jsou určeny podle kategorie poplatníka (9 637

PLN pro 1. kategorii, 7 276 PLN pro 2. kategorii a 4 902 PLN pro 3. kategorii) (ŠIROKÝ, 2018; TURAKIEWICZ, 2022).

Dále tu je daň z nemovitosti, u které jsou sazby určeny zastupitelstvem obce, která zohledňuje místo, druh zástavby, způsob využití pozemku apod. Výpočet výše daně závisí na rozloze pozemku nebo užitné ploše stavby. Budovy, které slouží podnikatelským účelům, jsou uznatelným daňovým nákladem (ŠIROKÝ, 2018; TURAKIEWICZ, 2022). Do majetkových daní lze také zařadit silniční daň, jehož poplatníkem je majitel vozidla a sazby jsou stanoveny usnesením zastupitelstev obce. Výše daně závisí na typu a objemu motoru i nosnosti vozu. Strukturu majetkových daní je možné vidět na následujícím obrázku 7.

Obrázek 7 Majetkové daně v Polsku

Zdroj: vlastní zpracování podle Ministerstwo finansów, 2022

3.7.2 Nepřímé daně

Do nepřímých daní patří DPH, spotřební daně a ostatní daně jako např. z her. U spotřební daně existují 3 možnosti pro výpočet sazby. Buď se počítají dle množství na jednotku, procentuální sazbou ze základu daně nebo z maloobchodní ceny nebo kombinací procenta z množství na jednotku produktu a procentem maloobchodní ceny (Podatki.gov.pl, 2022; TURAKIEWICZ, 2022).

Sazba u DPH je 23 % a využívá se u většiny zboží a služeb. U vybraných potravin, zdravotnické zboží a služeb, které souvisí se zemědělstvím a lesnictvím se používá snížená sazba 8 %. Třetí snížená sazba 5 % se používá u knih a časopisů. Od DPH jsou osvobozeny některé druhy produktů a služeb jako např. poštovní, pojistné, bankovní, lékařské a vzdělávací služby (DELOITTE, 2017; TURAKIEWICZ, 2022).

3.8 Daň z příjmu FO v Polsku

Poplatníky daně z příjmu FO jsou všechny osoby, které mají trvalé bydliště na území Polska či se zdržují v zemi minimálně 183 dní v kalendářním roce a mají v Polsku osobní a ekonomické zájmy (Podatki.gov.pl, 2019).

Prostřednictvím tzv. manželského kvocientu umožňuje zákon společné zdanění manželům, pokud manželé splní následující podmínky (Opolsku.cz, 2022):

- celý daňový rok je manželství v bezpodílovém vlastnictví,
- manželé podají žádost o společné zdanění společně a v daném termínu,
- manželství trvá celý daňový rok,
- žádný z manželů nevyužívá současně zdanění za podmínek stanovených zákonem ze dne 20. listopadu 1998 o paušální dani z některých příjmů.

Daň z příjmu FO se v Polsku řídí zákonem přijatým 26. 7. 1991, ve kterém jsou uvedeny jednotlivé druhy zdaňovaných příjmů a u každé z nich vymezuje podmínky pro jejich zdanění. Z tohoto důvodu je při zdanění důležité určit správný zdroj příjmů (ZIÓŁKOWSKI, 2018).

Důležitou legislativní normou je dále zákon z 20. 11. 1998 o paušální dani z příjmů z některých příjmů dosahovaných FO (Sb. Polské republiky č. 144, pol. 930 ve znění pozdějších změn) (MINISTERSTWO FINANSÓW, 2022).

Předmětem daně z příjmu FO jsou všechny příjmy s výjimkou příjmů, které jsou od této daně osvobozeny. Mezi příjmy, které se zdaňují, patří např. (Podatki.gov.pl, 2022):

- příjmy z nezávislých povolání,
- příjmy z prodeje nemovitého majetku a majetkových práv,
- příjmy z podnikání,
- příjmy ze závislých povolání,
- příjmy z určených zemědělských sektorů,
- příjmy z nemovitého majetku,
- příjmy z investic,
- ostatní příjmy.

Podnikatel si může zvolit metodu svého zdanění. Může si oddělit svůj příjem z hospodářské činnosti od jiných zdrojů výnosů a zaplatit lineární daň v sazbě 19 %, nebo může sloučit

příjem z hospodářské činnosti s jinými svými výnosy a tyto příjmy může zdanit progresivní daní a využít daňové úlevy (TURAKIEWICZ, 2022).

3.8.1 Výpočet a sazby daně

Podle Borowské (2020) se daň z příjmu počítá 3 různými způsoby:

- lineární výpočet,
- progresivní výpočet,
- prostřednictvím paušální sazby.

Lineární výpočet

Tento výpočet je bez možnosti společného zdanění manželů. Používá se jedna daňová sazba (19 %) bez ohledu na výši příjmu, který se daní. Tuto možnost výpočtu si volí častěji lidé s vyššími příjmy např. proto, že se stejnou sazbou daní i kapitálové příjmy z prodeje akcií a dalších cenných papírů, příjmy z prodeje nemovitého majetku a z prodeje některých majetkových práv apod. (BOROWSKA, 2022; TURAKIEWICZ, 2022).

Progresivní výpočet

U této možnosti existují dvě sazby daně, a to 12 % a 32 %, přičemž výběr sazby je závislý na výši příjmů. V případě, že výše příjmů překročí hranici 120 000 PLN, tak se příjem daní sazbou 32 %. Daň se vypočítá ve 2 krocích, vypočítá se částka snižující daň a následně se vypočítá výše daně, tedy snižující částce se přičte 32 % z rozdílu základu daně a 120 000 PLN (Podatki.gov.pl, 2022; TURAKIEWICZ, 2022; PwC, 2022).

Tabulka 7 Částky snižující daň podle výše příjmů v roce 2022 (od 1. července 2022)

Zdanitelný základ (PLN)	Částka snižující daň (PLN)
do 30 000	0
30 001 – 120 000	3 600
od 120 001	10 800

Zdroj: vlastní zpracování podle Podatki.gov.pl (2022) a PwC (2022)

U FO se závislými příjmy odvádí zaměstnavatel každý měsíc zálohu na daň z příjmu ve výši 1/12 z daných částek (zaměstnanec podepisuje Prohlášení k dani z příjmu) (Podatki.gov.pl, 2022).

Paušální sazba

U této varianty se příjmy pouze evidují a není možné odečíst skutečně vynaložené výdaje potřebné k dosažení příjmů. Sazby jsou zde různé v rozsahu 3–20 %, závisí na typu příjmu (BOROWSKA, 2022).

3.9 Daňový systém v Maďarsku

Základem daňové soustavy v Maďarsku jsou daň z příjmu (FO a PO), DPH, korporátní daň a místní podnikatelská daň (Etuls.cz, 2022). Kromě těchto daní jsou maďarští daňoví poplatníci zatíženi také těmito daněmi (ALKP.SK., 2019):

- daň z příjmu malých podniků,
- spotřební daň,
- sociální příspěvková daň,
- daň z nemovitosti,
- pozemková daň,
- komunální daň FO,
- daň za ubytování (turistická daň),
- místní daň z podnikání,
- ostatní daně.

Maďarsko umožňuje PO různé typy zdanění, přičemž se pro jednotlivé daně používají různé daňové sazby. Stát se snaží jejich počty redukovat, nicméně ještě v roce 2019 bylo v platnosti celkem 55 druhů daňových sazeb, viz. následující tabulka 8 (Portfolio.hu, 2022).

Tabulka 8 Typy maďarských daňových sazeb 2019

Daňové sazby v roce 2019	
Zvláštní daň distributorského a investičního fondu	Produktový poplatek za ochranu životního prostředí
Daň z přidané hodnoty	Daň za inženýrské sítě
Baňský příspěvek	Komunální daň soukromých osob
Přistěhovalecká zvláštní daň	Příspěvek pro trh práce
Pojistná daň	Produktová daň pro veřejné zdravotnictví (NETA)
Daň za firemní auto	Nukleární příspěvek
Zvláštní daň za psa	Důchodový příspěvek
Zjednodušený příspěvek na odvody (EKHO)	Peněžní příplatek na zdravotní pojištění
Zjednodušená podnikatelská daň (EVA)	Zvláštní daň finanční institucí
Poplatek za dozor nad potravinovým řetězcem	Poplatek za finanční transakce
Daň z příjmu poskytovatelů energií (daň Robina Hooda)	Registrační daň
Daň ze staveb	Rehabilitační příspěvek
Příspěvek na ochranu lesů	Daň za reklamu
Příspěvek na ochranu půdy	Honorář za reprografii a prázdné nosiče
Daň z motorových vozidel	Příspěvky na odbornou kvalifikaci

Zvláštní daně distributorů léků	Daň z příjmů fyzických osob (SZJA)
Registrační daň za práci v domácnosti	Poplatek za dozor nad hazardními hrami
Místní živnostenská daň (HIPA)	Sociální příspěvková daň (socho)
Příspěvek na nakládání s odpadem	Příspěvek na nemocenské dávky
Rekreační poplatek	Daň z příjmů právnických osob (tao)
Poplatek	Telekomunikační daň
Inovační příspěvek	Pozemková daň
Daň z her	Obecní daň
Spotřební daň	Naturální příplatky na zdravotní pojištění
Komorní příspěvek	Příspěvek na rozvoj turismu
Položková daň poplatníkům malých podnikání (KATA)	Clo
Daň malých podnikatelů (KIVA)	Příspěvek na vodní zásoby
Poplatek za zatížení prostředí	

Zdroj: vlastní zpracování dle ALKP.SK (2019)

3.10 Daň z příjmu FO v Maďarsku

Daň z příjmu je v Maďarsku nastavena paušálně na úroveň 15 %. Kromě daně jsou však z příjmu strhávány i odvody, a to např. zdravotní odvody či odvody do penzijního fondu. Celkové daňové zatížení, tj. daně společně s odvody, se pohybuje na úrovni 33,5 %. Podobně jak v jiných zemích se platí z příjmů snížených o vynaložené výdaje, přičemž jsou od daně osvobozeny úvěry, půjčky, státní finanční příspěvky, dary, dědictví, odškodnění apod. (FELLEGI, 2017).

Podléhají jí v Maďarsku všechny druhy příjmů kromě těch, které jsou od placení daně osvobozeny zákonem. Základem daně je součet všech příjmů snížený o výdaje (v případě podnikatelů) dle maďarského zákona o dani z příjmů (ALKP.SK., 2019).

Základ daně z příjmů stanovené zákonem jsou následující příjmy:

- 90 % celkových příjmů (poplatník může uplatnit výdaje ve výši 10 % z celkových příjmů),
- 84 % celkových příjmů (pokud poplatník platí zdravotní nebo sociální příspěvky) (HERICH, 2018),
- podíl celkových příjmů stanovený zákonem,
- celkové příjmy snížené o skutečné výdaje,
- celkové příjmy (pokud nemá poplatník nárok na uplatnění vyšších výdajů) (FELLEGI, 2017).

Daň z příjmů FO (SZJA) je pro všechny FO stejná, a to ve výši 15 %. Každý zaměstnanec odvádí na důchodovém (10 %), zdravotním a nemocenském pojištění (8,5 %) ze své hrubé

mzdy. Zaměstnavatel celkem odvádí na povinném pojistném za svého zaměstnance dalších 18,5 % jako sociální příspěvek a 1,5 % na odborné vzdělávání (HASKI, 2019).

Zdanění příjmů FO je možné v zásadě dvěma hlavními způsoby, kterými jsou zdanění celkových příjmů (příjmy ze samostatné činnosti, příjmy z nesamostatné činnosti a ostatní příjmy) nebo zdanění jednotlivých druhů příjmů (příjmy podnikatele, kapitálové příjmy, příjmy z cenných papírů a ostatní příjmy) (FELLEGI, 2017).

Společné zdanění příjmů

Pro společné zdanění platí, že od příjmů ze samostatné činnosti je možné odečítat výdaje buď jako výdaje určené podnikatelem, nebo prostřednictvím paušální sazby. Paušální sazbu je možné použít jen v případě, že podnikatel má příjmy do výše 15 mil. HUF. Jednotlivé sazby jsou uvedeny v následující tabulce 9 (FELLEGI, 2017).

Tabulka 9 Paušální výdaje maďarských podnikatelů

Činnost	Paušální výdaj	
	Podnikatel (v %)	Podnikatel ve starobním důchodu (v %)
Všeobecná	40	25
Zemědělská, průmyslová, obchodní činnost a služby dle zákona	80	75
Maloobchodní činnost	87	83
Provozování obchodu (dle zákona)	93	91

Zdroj: vlastní zpracování podle Fellegi, 2017

Samostatné zdanění příjmů

U samostatného zdanění postupuje poplatník stejně jako PO, tedy sazba daně činí 9 % a u vyplacených dividend je ve výši 15 %. Podnikatel si ale u tohoto způsobu zdanění nemůže odečítat paušální výdaje (FELLEGI, 2017).

3.10.1 Odpočty daně z příjmů

FO uplatňují v Maďarsku dva druhy odpočtů od daňového základu, a to slevy pro novomanžele a pro rodiny. Slevy pro novomanžele se uplatňují tehdy, pokud se jeden z manželů žení či vdává poprvé v životě. Od základu daně se poté odečítá měsíčně částka ve výši 5 000 HUF s daňovou sazbou ve výši 15 % (sleva se uplatňuje maximálně 24 měsíců od data svatby, maximálně do případného rozvodu během tohoto období) (HERICH, 2018).

Druhým typem odpočtu, který je zákonem povolený, je odpočet pro rodiny. Výše záleží na počtu dětí v rodině. Základ daně tedy lze snížit o následující částku na dítě (OFFICINA.HU, 2022; PwC.com, 2022):

- 66 670 HUF v případě jednoho dítěte,
- 133 330 HUF na dítě v případě dvou dětí,
- 220 000 HUF na dítě v případě tří a více dětí.

Výše čisté příjmu se poplatníkovi v prvním případě zvýší o 10 000 HUF, v druhém případě o 20 000 HUF na dítě a v posledním případě o 33 000 HUF na dítě (OFFICINA.HU, 2022).

4 Vlastní práce

V následujících kapitolách budou vyjmenovány základní rozdíly mezi daňovými principy v oblasti daní z příjmů jednotlivých zemí V4 ve srovnání s ČR. Zároveň budou provedeny dva výpočty zdanění příjmů zaměstnance ze závislé činnosti a podnikatele ze samostatné činnosti.

4.1 Srovnání mezi ČR a SR

Daňové systémy obou zemí nejsou stejné, existují mezi nimi některé rozdíly.

Výpočet základu daně z příjmu

Další odlišností je výpočet základu daně z příjmu. V ČR se základ daně počítal do konce roku 2020 ze superhrubé mzdy, která byla na začátku roku 2021 zrušena. Nyní se základ daně počítá jako součet jednotlivých základů daně. Ve SR je základem daně hrubá mzda zaměstnance snižená o sociální pojištění (9,4 %) a zdravotní pojištění, které platí zaměstnanec (4 %). Zákonné odvody, které platí zaměstnavatel za zaměstnance, se do výpočtu základu daně nezapočítávají.

Sazba daně z příjmu

V ČR platí 2 sazby daně (15 % a 23 %) a hranicí je 48násobek průměrné měsíční mzdy. Ve SR jsou pro FO zavedeny dvě sazby daně, které jsou závislé na výši jejich příjmu. Funguje zde tzv. progresivní zdanění. Základní jednotná sazba daně z příjmu je na Slovensku ve výši 19 % a zvýšená sazba ve výši 25 % se užívá u příjmů, které přesáhly limit 176,8násobek platného životního minima.

4.2 Srovnání mezi ČR a Polskem

Mezi nejdůležitější rozdíly v oblasti daní z příjmů FO mezi ČR a Polskem patří například následující položky.

Sazba daní z příjmu

V ČR funguje jedna míra zdanění se dvěma sazbami 15 % a 23 %. Nižší sazbou se daní příjmy poplatníka do 48násobku průměrné mzdy, vyšší sazbou se daní část příjmů přesahující tuto hranici. V případě Polska se jedná o 12 % v případě, že se je základ daně nižší nebo roven 120 000 PLN. Pokud základ daně přesahuje 120 000 PLN, sazba daně z příjmů činí 32 %.

Legislativa

V ČR upravuje daně z příjmů jeden zákon. Naopak v Polsku je upravena dvěma samostatnými individuálními zákony.

Společné zdanění manželů

V Polsku je na rozdíl od ČR možné společné zdanění manželů. V České republice funguje místo toho sleva na manželku (manžela), kterou lze uplatnit jen tehdy, když jeden z manželů má vlastní roční rozhodné příjmy nižší než 68 tisíc korun. Sleva na manželku (manžela) je 24 840 Kč a uplatní se až za celý rok v ročním zúčtování daně nebo v daňovém přiznání.

Nezdanitelná část základu daně

Co se týče nezdanitelné části základu daně, tak v ČR činí roční výše slevy na poplatníka 30 840 Kč, ale v Polsku se místo toho odečítá konkrétní částka, která se liší podle výše příjmů a dále jsou rozdílné částky daňového zvýhodnění na děti.

4.3 Srovnání mezi ČR a Maďarskem

V rámci srovnání mezi ČR a Maďarskem vplynuly v oblasti zdanění FO následující rozdíly.

Sazba daně

V Maďarsku je sazba na daň 15 %, na důchodové pojištění 10 % a na nemocenské 8,5 %. V ČR sazby daně činí 15 % a 23 %, na zdravotní pojištění platí zaměstnanec 4,5 % (zaměstnavatel 9 %) a na sociální pojištění 6,5 % (zaměstnavatel 24,8 %).

Základ daně

Poplatník v Maďarsku může uplatnit výdaje ve výši 10 % z celkových příjmů. Naopak v ČR může uplatňovat paušální výdaje podle oboru, ve kterém působí.

Společné zdanění manželů

V Maďarsku je možné společné zdanění manželů a využívá se paušální sazba u příjmů do 15 mil. HUF. V ČR toto bylo zrušeno a bylo nahrazeno slevou na manžela/manželku.

4.4 Modelové příklady

Pomocí modelových příkladů bude porovnáno zdanění příjmů zaměstnance ze závislé činnosti a podnikatele ze samostatné činnosti. Daňová zátěž bude kalkulovaná jako procentuální částka z hrubého příjmu, kterou daňový poplatník zaplatí jako daň z příjmu.

4.4.1 Zdanění příjmů ze závislé činnosti

V rámci výpočtu bude kalkulována daňová zátěž zaměstnance s měsíčním příjmem ve výši 70 000 Kč a v jiných zemích V4. Poplatník má 2 nezletilé děti (7 a 13 let), je ženatý, jeho manželka má vlastní příjmy a poplatník na ni daňové slevy neuplatňuje. Porovnání daňové zátěže v jednotlivých zemích V4 ukazuje následující tabulka 10.

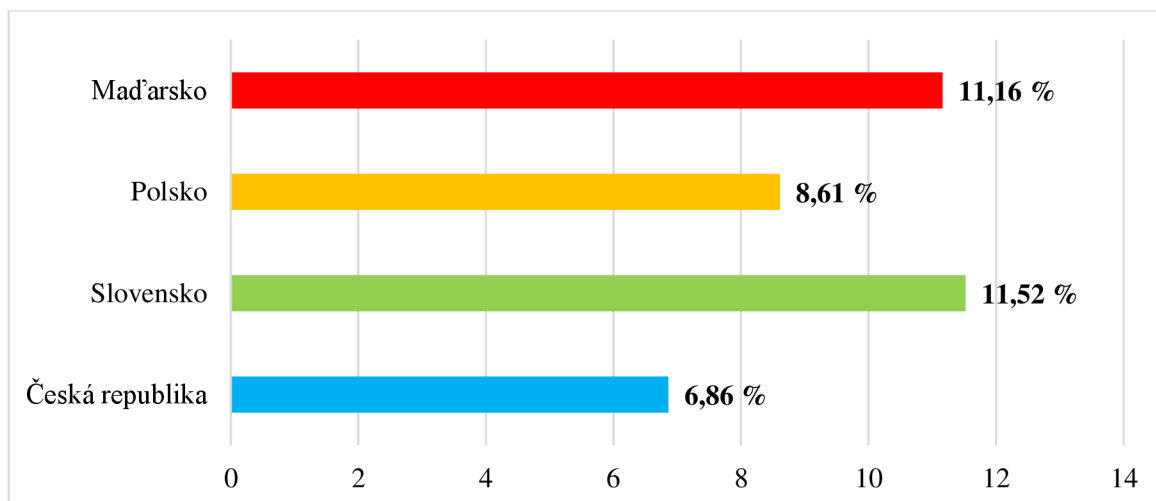
Tabulka 10 Porovnání daní z příjmů FO při závislé činnosti

	ČR (Kč)	SR		Polsko				Maďarsko	
		Euro	Kč	Rovná daň		Progresivní daň		HUF	Kč
				PLN	Kč	PLN	Kč		
Roční příjem	840 000	34 603,5	840 000	161 975	840 000	161 975	840 000	14 070 352	840 000
Odp. novomazatelé	x	x	x	x	x	x	x	60 000	3 582
Odpověď dětí	x	x	x	x	x	x	x	480 000	28 656
Soc., zdrav. poj.	92 400	4 636,9	112 561	34 786	180 400	34 786	180 400	2 603 015	155 400
Nákl. na získání příjmu	x	x	x	x	x	3 000	15 558	x	x
Základ daně	840 000	34 603,5	840 000	139 768	724 837	136 768	709 279	14 070 352	840 000
Sazba daně	15 %	19 %	19 %	19 %	19 %	32 %	32 %	15 %	15 %
Nezd. část	x	987,38	23 969	x	x	3 600	18 670	x	x
Upr. základ daně	x	33 616,1	816 031	x	x	x	x	x	x
Daň před slevou, zvýhod.	126 000	6 387,1	155 047	x	x	16 166,8	83 836	x	x
Sleva - popl.	30 840	x	x	x	x	x	x	x	x
Daň. zvýh. 1. dítě	15 204	x	x	x	x	x	x	x	x
Daň. zvýh. 2. dítě	22 320	2 400	58 260	x	x	2 224,08	11 534	x	x
Daň po slevě	57 636	3 987,1	96 787	26 556	137 719	13 942,7	72 307	1 570 553	93 762
Daň. bonus	0	0	0	0	0	0	0 Kč	0	0
Čistý roční příjem	689 964	25 979,5	630 652	100 633	521 883	113 246	587 294	9 896 784	590 838
Daň. zátěž (v %)	6,86		11,52		16,40		8,61		11,16
Celk. zátěž (%)	17,86		24,92		37,87		30,08		29,66

Zdroj: vlastní zpracování

Z pohledu daňové zátěže je na tom v rámci daného příkladu nejlépe daňový poplatník v ČR (6,86 %), nejvyšší zdanění má naopak poplatník v SR ve výši (11,52 %), viz graf 2.

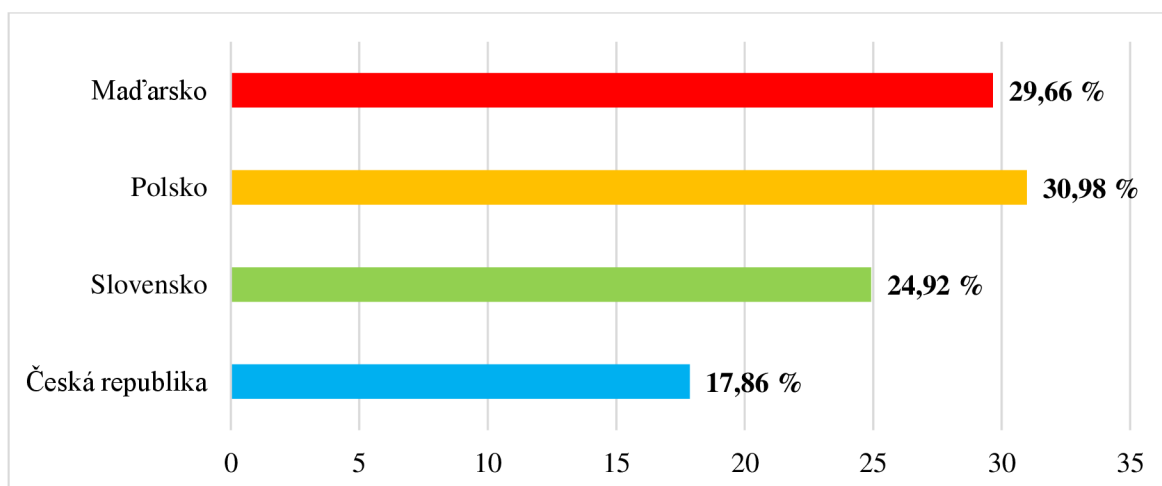
Graf 2 Porovnání daňových zátěží v zemích V4

Zdroj: vlastní zpracování

Co se týče celkové zátěže (součet daní z příjmu a pojištění) v zemích V4, tak nejnižší zátěž měla v modelovém daném příkladu ČR (17,86 %), viz graf 3.

Graf 3 Porovnání celkové zátěže z příjmů ze závislé činnosti v zemích V4

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.2 Zdanění příjmů ze samostatně výdělečné činnosti

V rámci výpočtu budou kalkulovány příjmy poplatníka z podnikání ve výši 800 000 Kč. Vynaložené náklady na jejich dosažení činily 380 000 Kč. Poplatník má jedno nezaopatřené dítě (7 let), na které uplatňuje slevu na dani a je ženatý.

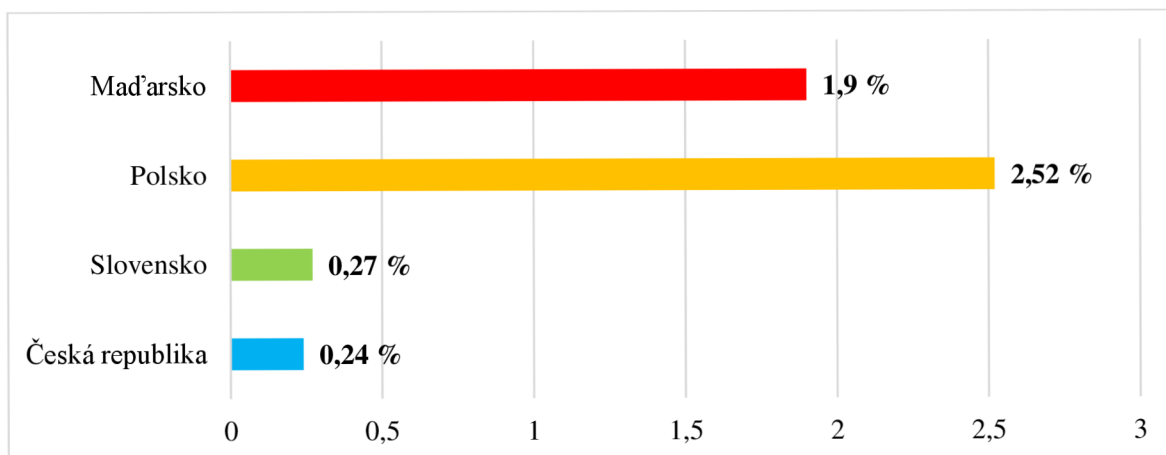
Tabulka 11 Porovnání daní z příjmů FO při samostatné činnosti

	ČR (Kč)	SR		Polsko				Maďarsko	
		Euro	Kč	Rovná daň		Progresivní daň		HUF	Kč
				PLN	Kč	PLN	Kč		
Příjmy z podnikání	800 000	32 956	800 000	154 261	800 000	154 261	800 000	13 400 335	800 000
Skut. výdaje	x	x	x	73 274,2	380 000	73 274,2	380 000	6 365 159	380 000
Paušál (60 %)	480 000	19 773	480 000	x	x	x	x	x	x
Sociální poj.	34 092	2 253	54 692	17 021,8	88 275	17 021,8	88 275	2 479 062	148 000
Daň z příspěvků na soc. poj.	x	x	x	x	x	x	x	34 875	2 082
Zdrav. poj.	31 524	951,72	23 103	7 558,81	39 200	3 250,8	16 859	x	x
Základ daně	320 000	13 182	320 000	80 986,8	420 000	80 986,8	420 000	7 035 176	420 000
Nezdanit. část – poplatník	x	4 579,26	111 161,5	x	x	x	x	x	x
Upravený základ daně	x	8 603	208 838	x	x	x	x	x	x
Sazba daně	15 %	15 %		19 %		12 %		15 %	
Daň před slevou	48 000	1 290	31 315	x	x	6 118,42	31 730	1 055 276,4	63 000
Sleva na poplatníka	30 840	x	x	x	x	x	x	x	x
Daň. zvýhod. na dítě	15 204	1 200	29 130	x	x	2 224,08	11 534	x	x
Daň po slevách a zvýhodnění	1 956	90	2 185	15 387,5	79 800	3 894,34	20 196	255 236,4	15 238
Odpočty – děti	x	x	x	x	x	x	x	120 000	7 164
Celkový čistý příjem	352 428	9 888	240 031	41 019	212 725	56 820	294 669	3 585 963	214 082
Daňová zátěž (%)	0,24		0,27		9,98		2,52		1,9
Celk. zátěž (%)	8,45		10		25,91		15,67		20,67

Zdroj: vlastní zpracování

Porovnání procentuální daňové zátěže v zemích V4 ukazuje následující graf 4. Nejnižší zátěž má v modelovém daném příkladu ČR, nejvyšší naopak k Polsko v obou dvou variantách (9,98 % a 2,52 %).

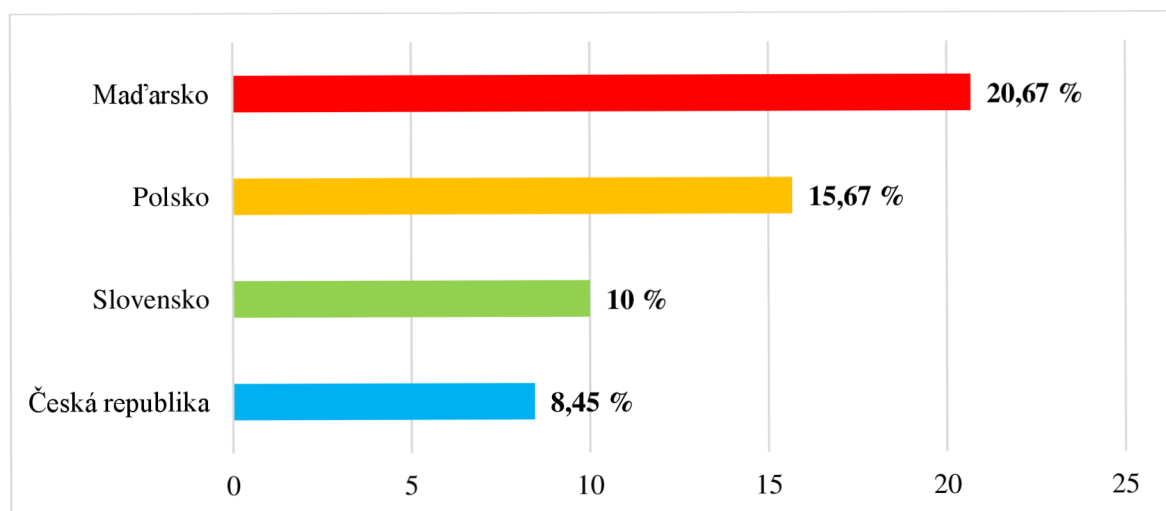
Graf 4 Porovnání daňové zátěže příjmů ze samostatné činnosti v zemích V4 (v %)

Zdroj: vlastní zpracování

U celkového zatížení vyšla ČR z modelového příkladu jako nejnižší (8,45 %). Na následujícím grafu 5 lze vidět celkové zatížení všech zemí.

Graf 5 Porovnání celkové zátěže příjmů ze samostatné činnosti v zemích V4

Zdroj: vlastní zpracování

5 Výsledky a diskuse

Česká republika vychází z modelových příkladů jako země s nejnižšími daněmi z příjmu, a naopak Maďarsko jako země s nevyššími daněmi ze zemí V4, nicméně tento výsledek je zkreslující a nelze jej chápat univerzálně, protože stačí změna parametrů (výše příjmu, počet dětí, rodinný stav, výše nákladů apod.) a výsledek může dopadnout zcela jinak a pořadí zemí může být jiné zcela jiné.

Podle uvedeného příkladu vyšla daňová zátěž v ČR zlomková ve srovnání se situací v Maďarsku. FO, která má příjem ze závislé činnosti, v ČR odvede 60,22 % z částky, kterou by odvedl v Maďarsku. Na Slovensku zaplatí FO o 15,98 % míň než v Maďarsku a o 17,16 % míň než v Polsku při progresivním zdanění. OSVČ zaplatí v ČR na daních a odvodech v rámci modelového příkladu jen 28,68 % z částky, kterou odvede OSVČ v Maďarsku), ve Slovenské republice ve srovnání s Maďarskem by poplatník odvedl 33,95 % z částky odvedené v Maďarsku a 63,83 % z částky odvedené v Polsku při výběru progresivní daně). Příčin nižšího zdanění v ČR je více najednou. Jednou z hlavních je pravděpodobně dlouhodobá (lívivá) politika vládnoucích stran, které chtějí podporovat soukromé podnikání a uvědomují si, že nízké daně podporují spokojenost národa s vládou, na druhé straně nízkou míru zdanění podporuje možnost uplatnění velkého množství různých odčitatelných položek, slev na dani, daňových zvýhodnění apod. V ČR mají navíc OSVČ k dispozici štedrý výdajový paušál.

Nejnižší zátěž měla v modelovém daném příkladu ČR, a to ve všech 4 srovnání:

- daňová zátěž u závislého příjmu (6,86 %),
- celková zátěž (zaplacená daň z příjmu + sociální a zdravotní pojištění) u závislého příjmu (17,86 %),
- daňová zátěž u samostatného příjmu (0,24 %),
- celková zátěž (zaplacená daň z příjmu + sociální a zdravotní pojištění) u samostatného příjmu ((8,45 %).

SR republika má druhou nejnižší daňovou zátěž u samostatné činnosti (0,27 %). Maďarsko má naopak druhou nejvyšší zátěž u daňového zatížení u závislé činnosti (11,16 %) a u daňového zatížení u samostatné činnosti (1,90 %). Polsko mělo nejvyšší celkovou zátěž u závislé činnosti (32,31 %) ve variantě rovné daně a nejvyšší celkovou zátěž u samostatné činnosti ve variantě progresivní daně.

Pro celkové vyhodnocení zátěže a porovnání jednotlivých zemí jako celek bez dalšího rozlišování na varianty a typ práce byly sečteny veškeré typy zátěží. Výsledek je znázorněn v následující tabulce 12.

Tabulka 12 Součet jednotlivých typů daní a odvodů

	Závislá činnost		Samostatná činnost		Celkem zatížení (%)
	Daňové zatížení (%)	Celkové zatížení (daň + sociální a zdravotní pojištění) (%)	Daňové zatížení (%)	Celkové zatížení (daň + sociální a zdravotní pojištění) (%)	
Maďarsko	11,16	29,66	1,90	20,67	50,33
Polsko – rovná daň	16,40	37,87	9,98	25,91	63,78
Polsko – progresivní daň	8,61	30,08	2,52	15,67	45,75
Slovenská republika	11,52	24,92	0,27	10,00	34,92
Česká republika	6,86	17,86	0,24	8,45	26,31

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedeného celkového výsledku vyplývá, že ČR vychází jako země s nejnižšími daněmi, a naopak Polsko vychází ve variantě rovné daně nejhůře a hned za ním je Maďarsko. Nutno ale dodat je, že tento pohled je jen optikou jednotlivce, protože optikou státu je pohled naprosto opačný (více peněz pro stát obvykle znamená lepší veřejné služby).

Globálně lze říci, že základním důvodem nižších odvodů jsou nižší daňové a pojistné sazby, které odvádí poplatníci v České republice proti většině ostatních zemí Visegrádské čtyřky. Návaznou problematikou tohoto srovnání jsou starobní důchody a výpočet jejich výše, které jsou ve své podstatě odvrácenou stranou nízkých daní a nízkých odvodů. Obecně lze říci, že čím méně poplatník zaplatí daních a odvede na pojištění, tím nižší může očekávat starobní důchod. Tento dovětek srovnání daňových zátěží mírně upravuje celkový náhled na daňovou problematiku.

6 Závěr

Daně nejsou jedinou zátěží pro pracujícího člověka, zaměstnance i podnikatele, protože oba jsou povinni platit také zdravotní a sociální pojištění, které nebylo součástí porovnání (byť je v tabulkách uvedeno). Tyto pojistky také snižují čisté příjmy. Tyto a podobné výpočty není dost dobře možné použít k signalizaci životní úrovně lidí v porovnávaných zemích, protože nezahrnují životní náklady, které se v jednotlivých zemích také liší.

Z výsledků práce vyplývá, že daňová zátěž není v zemích V4 stejná. Maďarsko mělo do roku 2019 problematiku daní poměrně složitou (existovalo zde 55 druhů daňových sazeb), posledními novelizacemi daňových zákonů ji zjednodušilo na běžnou úroveň. ČR a SR zase chybí institut společného zdanění manželů (Česká republika jej měla, ale v roce 2007 byl zrušen).

Všem daňovým poplatníkům lze doporučit, aby sledovali změny a novinky v daňové problematice své země, protože změny nebývají moc medializovány a některé z nich mohou znamenat pro poplatníky finanční úsporu proti dnešnímu stavu.

Většina populace bere daně jako zlo a snaží se svou zátěž minimalizovat (hlavně lidé, kteří mají samostatné příjmy, protože zaměstnanci moc na výběr nemají a daňová příznání za ně většinou připravuje a odesílá zaměstnavatel).

Výsledky praktické části práce ukázaly, že nejnižší celkovou daňovou zátěž (tedy navíc sociální a zdravotní pojištění) má Česká republika (celkové zatížení 26,31 %), následuje SR (ve výši 34,92 %) před Polskem v případě progresivní daně (45,75) a Maďarskem (50,33 %) v rámci zadaného příkladu a jeho parametrů. Pokud se v Polsku využije rovná daň, dopadlo by Polsko na posledním místě s celkovou zátěží 63,78 %.

Při jiných vstupních parametrech (vyšší nebo nižší příjem apod.) by celkové pořadí mohlo mít mírně jinou podobu. Základní příčinou nižších odvodů v ČR jsou nižší daňové a pojistné sazby než u většiny dalších V4.

ČR měla v popsáných příkladech nejnižší daně a odvody, nicméně bylo konstatováno, že jiný příklad s jinými vstupními parametry by mohl pořadím zemí zamíchat. Aktuální daňová politika je z pohledu zátěže pro poplatníka FO relativně příznivá.

Doporučení pro ostatní země skupiny V4, které by vzešlo z výsledků této práce, je (jak už bylo naznačeno) poměrně sporné, protože na zátěž se lze dívat optikou poplatníka i optikou státu, přičemž každý pohled má jiné hodnoty.

Doporučit ale lze 2 základní principy, kterými jsou maximální možné zjednodušení výpočtů daní (aby bylo pro poplatníky snadné a srozumitelné) a variabilitu, která nabídne poplatníkovi vybrat si z více způsobů a výpočtů, které jsou pro něj výhodnější. Zkombinovat obě zmíněná doporučení může být nejednoduchou výzvou pro všechny daňové zákonodárce ve zmíněných zemích V4.

Seznam zdrojů

Monografie

ALKP.SK. 2019. *Podnikanie v Maďarsku*. místo neznámé : Enrawell Consulting Kft., 2019. ISBN: 978-615-00-6323-2.

FELLEGI, M. 2017. *Adóismeretek 2017*. Budapešť : 2. dopl. vyd. Budapest: Saldo Kiadó Zrt., 2017. ISBN 978-963-638-530-9.

GERZOVA, L., GRANT, H., KIRETA, I., DOORN-OLENICKA, M., PERDELWITZ, A., SCHELLEKENS, M., TROUCH, K., VLASCEANU, R. 2018. *European Tax Handbook*. Amsterdam : Amsterdam: IBFD, 2018. ISBN 978-90-8722-455-4.

HASKI, K. 2019. *Podatek dochodowy od osob fizycznych*. Budapešť : SIGMA, 2019. ISBN 978-83-6082-902-8.

HERICH, G. 2018. *Adótan 2018*. Budapešť : 29. dopl. vyd. Budapešť: Penta Unió Zrt., 2018. ISBN 9786155249648..

HOLMAN, Robert. 2016. *Ekonomie*. [editor] Beckovy ekonomické učebnice. 6. vydání. Praha : C.H. Beck, 2016. ISBN 978-80-7400-278-6.

KUBÁTOVÁ, K. 2018. *Daňová teorie a politika*. 7. vydání. Praha : Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-165-3.

KUKALOVÁ, G., MORAVEC, L., ŠULCOVÁ-SEIDLOVÁ, M. 2022. *Systém a správa daní v ČR*. Praha : Česká zemědělská univerzita v Praze, 2022. ISBN 978-80-213-3165-5.

LIPOVSKÁ, H. 2017. *Moderní ekonomie: jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Praha : Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0120-7.

MARKOVÁ, H. 2022. *Daňové zákony 2022: úplná znění platná k 1. 1. 2022 včetně daňového balíčku*. 32. vydání. Praha : Grada Publishing, a. s., 2022. ISBN 978-80-271-4681-9.

NAVRÁTILOVÁ, P., JIŘÍČEK, M., ZLÁMAL, J. 2021. *Finanční gramotnost*. Prostějov : Computer Media, 2021. ISBN 978-80-7402-409-2.

SCHULTZOVÁ, A. 2018. *Daňovníctvo: daňová teória a politika I. 3. doplnené a prepracované vydanie*. Praha : Wolters Kluwer, 2018. ISBN 978-80-7598-107-3.

ŠIROKÝ, J. 2018. *Daně v Evropské unii: daňové systémy všech 28 členských států EU, legislativní základy daňové harmonizace včetně judikátů SDEU, společný konsolidovaný základ daně (CCCTB), akční plán BEPS, zdanění finančního sektoru*. 7. aktualizované a přepracované vydání. Praha : Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-274-5.

TURAKIEWICZ, J. 2022. *Legislativní podmínky podnikání v Polsku, aktuální daňová legislativa, pojištění a pracovní právo*. Jelenia Góra : Karkonoska Agencja Rozwoju Regionalnego S. A., 2022. ISBN 978-83-939860-8-8.

VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. 2018. *Daňový systém ČR 2018*. Praha : VOX, 2018. ISBN 978-80-87480-63-2.

ZIÓŁKOWSKI, G. 2018. *Poradnik gazety prawnej - PIT-Y i ulgi podatkowe 2018*. Warszawa : Infor, 2018. ISBN 978-83-8137-414-9 .

Internetové zdroje

- BLAŽKOVÁ, Pavla. 2020. § 7 ZDP - Příjmy ze samostatné činnosti: DU.cz. [Online] 2020. <https://www.du.cz/33/7-zdp-prijmy-ze-samostatne-cinnosti-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4EkWOaaV4vy8bLEk1rJB9OPn3-f8jmo9wqg/?query=p%F8%EDjmy%20ze%20samostatn%E9%20%E8innosti&serp=1>.
- BOROWSKA, A. 2022. *Podatek dochodowy – jak obliczyć w najczęstszych formách opodatkowania. Poradnik przedsiębiorcy.* [Online] 2022. <https://poradnikprzedsiębiorcy.pl/-jak-obliczyc-podatek-dochodowy>.
- ČERNEGOVÁ, A. 2023. Odvody zamestnanca a zamestnávateľ'a od 1. 1. 2022. *podnikajte.sk.* [Online] 2023. <https://www.podnikajte.sk/socialne-a-zdravotne-odvody/odvody-zamestnanca-zamestnavateľa-od-1-1-2022>.
- DELOITTE. 2017. *Taxation and Investment in Poland 2017.* [Online] 2017. <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/Tax/dttl-tax-polandguide-2017.pdf>.
- DU.cz. 2022. Druhy příjmů ze závislé činnosti. [Online] 2022. <https://www.du.cz/33/druhy-prijmu-ze-zavisle-cinnosti-uniqueidmRRWSbk196FNf8-jVUh4Eo6pWNHhTk5iF0qQn8uLEww/?query=druhy%20P%F8%EDjmy%20ze%20z%E1visl%E9%20%E8innosti&serp=1>.
- Etuls.cz. 2022. Daně v Maďarsku. [Online] 2022. <https://www.etuls.cz/dane-v-madarsku/>.
- Financnasprava.sk. 2023. *Všeobecné informácie o dani z príjmov.* [Online] 2023. <https://www.financnasprava.sk/sk/obciana/dane/dan-z-prijmov/informovanie-dan-prijem>.
- Finanční správa. 2022. *Schéma rozpočtového určení daní 2022.* [Online] 2022. https://www.financnisprava.cz/assets/cs/prilohy/d-kraje-a-obce/Schema_rozpocetoveho_urceni_dani_2022.pdf.
- . 2021. Finanční správa. *Podnikatel (OSVČ).* [Online] 2021. <https://www.financnisprava.cz/cs/dane/dane/dan-z-prijmu/fyzicke-osoby/podnikatel-osvc>.
- International Visegrad Fund. 2021. *Visegrad Group.* [Online] 2021. <https://www.visegradgroup.eu/cz>.
- JAKE & JAMES. 2023. Paušální daň v kostce: podmínky, termíny, částky. [Online] 2023. <https://www.jake-james.cz/blog/pausalni-dan-podminky-terminy-castky>.
- KALMAN, M., DOHNAL, T., KOTULÁK, Z., PAVELKA, J., HAMŘÍK, Z., OSVALDOVÁ, M., BÖHM, H. 2007. Národní a regionální politiky a strategické dokumenty v oblasti cestovního ruchu. [Online] 2007. http://mmr.cz/getmedia/3f09829d-3a28-4fd2-88e9-88de20376458/GetFile8_1.
- Ministerstvo financí ČR. 2022. *Informace o pokladním plnění státního rozpočtu České republiky za 1. čtvrtletí 2022.* [Online] 2022. https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/2022-05-19_Informace-o-pokladnim-plneni-statniho-rozpocetu-CR-za-1-ctvrtleti-2022.pdf.
- . 2022. *Daně, poplatky a jiná obdobná peněžitá plnění a hazardní.* [Online] 2022. file:///C:/Users/vanth/Downloads/Skripta_2-Dane_poplatky_JOPP_a_hazardni_hry_-_20220310.pdf.
- Ministerstvo vnitra ČR. 2019. *Visegrádská čtyřka.* [Online] 2019. <https://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-organizace-a-vs-visegradska-ctyrka.aspx>.

- MINISTERSTWO FINANSÓW. 2022. *Niezbędnik podatnika*. [Online] 2022. <https://finanse-arch.mf.gov.pl/web/wp/pp/niezbednik-podatnika>.
- Ministry of Economic Development and Technology. 2022. *A Short Guide to Polish Taxes*. [Online] 2022. <https://www.trade.gov.pl/en/extended-topics/a-short-guide-to-polish-taxes/>.
- Moneta Money Bank, a. s. 2023. *Kalkulačka daně z příjmu fyzických osob*. [Online] 2023. <https://www.moneta.cz/kalkulacky/kalkulacka-dan-z-prijmu-fyzickych-osob>.
- OFFICINA.HU. 2022. *Családi adókedvezmény összege 2023: kinek jár és hogyan igényelhető*. [Online] 2022. <https://officina.hu/gazdasag/128-csaladi-adokedvezmeny-kalkulator>.
- Opolsku.cz. 2022. *Podnikání v Polsku*. [Online] 2022. <https://www.opolsku.cz/UserFiles/kestazeni/1330123969.pdf>.
- Podatki.gov.pl. 2019. *Przedmiot opodatkowania*. [Online] 2019. <https://www.podatki.gov.pl/pit/abc-pit/przedmiot-opodatkowania>.
- . 2022. *Stawki podatkowe PIT*. [Online] 2022. <https://www.podatki.gov.pl/pit/stawki-podatkowe>.
- . 2022. *Tax-residence*. [Online] 2022. <https://www.podatki.gov.pl/en/>.
- . 2022. *Stawki podatkowe w akcyzie*. [Online] 2022. <https://www.podatki.gov.pl/akcyza/stawki-podatkowe/>.
- Portfolio.hu. 2022. <https://www.portfolio.hu/>. [Online] 2022. <https://www.portfolio.hu/>.
- PwC Slovensko. 2022. [pwc.com. *Dane do vrečka 2023 - praktický sprievodca slovenským daňovým systémom*](https://www.pwc.com/sk/sk/publikacie/dane-do-vrecka-2023.html). [Online] 2022. <https://www.pwc.com/sk/sk/publikacie/dane-do-vrecka-2023.html>.
- PwC. 2022. [taxsummaries.pwc.com. *Poland Individual - Taxes on personal income*](https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/taxes-on-personal-income). [Online] 2022. <https://taxsummaries.pwc.com/poland/individual/taxes-on-personal-income>.
- PwC.com. 2022. *Hungary - Individual Deductions*. [taxsummaries.pwc.com](https://taxsummaries.pwc.com/hungary/individual/deductions). [Online] 2022. <https://taxsummaries.pwc.com/hungary/individual/deductions>.
- ŠIROKÁ, Dana. 2023. *Daňové zvýhodnění na dítě v roce 2023: kdo ho může uplatnit a jaké dokumenty je potřeba doložit?* [Online] 2023. <https://www.euro.cz/clanky/danove-zvyhodneni-na-dite/>.
- TEREKOVÁ, I. 2022. *Daňová politika na území SR a v krajinách EÚ*. [Online] 2022. https://prezi.com/p/tazmpm-pv_bv/danova-politika/.
- Zákon č. 235/2004 Sb. *Zákon o dani z přidané hodnoty*. [Online] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-235>.
- Zákon č. 586/1992 Sb. *Zákon České národní rady o daních z příjmů*. [Online] <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586#cast1>.
- Zákon č. 595/2003 Z. z. 2023. *Zákon o dani z příjmov*. [Online] 2023. <https://www.zakonypreludi.sk/zz/2003-595>.

Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

6.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 Struktura daňových příjmů.....	19
Obrázek 2 Daňová soustava ČR	24
Obrázek 3 Schéma rozpočtového určení daní k 1. 1. 2022.....	25
Obrázek 4 Daňový systém na Slovensku.....	34
Obrázek 5 Daňová soustava Polska	38
Obrázek 6 Daňový systém v Polsku	39
Obrázek 7 Majetkové daně v Polsku	40

6.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 Přepočtení cizích měn na Kč, 14.12.2022	17
Tabulka 2 Sazby a jejich maximální uplatnění paušálních výdajů	29
Tabulka 3 Podmínky pro vstup do daňových pásem pro paušální daň.....	30
Tabulka 4 Měsíční zálohy na paušální daň	31
Tabulka 5 Přehled slev dle § 35ba pro rok 2022	32
Tabulka 6 Přehled daňového zvýhodnění dle § 35c pro rok 2022.....	33
Tabulka 7 Částky snižující daň podle výše příjmů v roce 2022 (od 1. července 2022)	42
Tabulka 8 Typy maďarských daňových sazeb 2019.....	43
Tabulka 9 Paušální výdaje maďarských podnikatelů	45
Tabulka 10 Porovnání daní z příjmů FO při závislé činnosti	50
Tabulka 11 Porovnání daní z příjmů FO při samostatné činnosti.....	52
Tabulka 12 Součet jednotlivých typů daní a odvodů.....	55

6.3 Seznam grafů

Graf 1 Struktura celkových příjmů státního rozpočtu za 1. čtvrtletí 2022	20
Graf 2 Porovnání daňových zátěží v zemích V4	51
Graf 3 Porovnání celkové zátěže z příjmů ze závislé činnosti v zemích V4	51
Graf 4 Porovnání daňové zátěže příjmů ze samostatné činnosti v zemích V4 (v %)	53
Graf 5 Porovnání celkové zátěže příjmů ze samostatné činnosti v zemích V4	53